

ΑΝΑΤΟΛΙΚΗ ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΙΣ

ΣΥΓΓΡΑΜΜΑ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ

ΕΚΔΙΔΟΜΕΝΟΝ ΔΙΣ ΤΟΥ ΜΗΝΟΣ.

ΕΤΟΣ Α'. ΦΥΛΛ. ΙΖ'.

15 ΙΟΥΛΙΟΥ 1873.

ΧΑΡΑΚΤΗΡ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΕΙΑ

ΤΩΝ ΠΡΟΕΧΟΝΤΩΝ

ΠΟΛΙΤΙΚΩΝ ΕΝ ΕΛΛΑΔΙ.

“Όπως έχωσιν ιδέαν τινα οί ενδιαφερόμενοι, άλλ' άγνοούντες τόν χαρακτήρα και τās πράξεις τών πρωτίστων έν Ελλάδι πολιτικών, φέρομεν τās περί αυτών κρίσεις ημών, εξ όσων ημείς αυτοί άντελήφθημεν, σπουδάσαντες αυτούς έκ του σύνεγχεος, και είς περιστάσεις κατάλληλους.

Ο Α. Β ο υ λ γ α ρ η ς . Γόνος οίκογενείας έκ τών πρωτίστων τής Ύδρας, έτυχεν ώς έξ αυτού πās τις δύναται να κρίνη, άνατροφής επιμελημένης και αυστηράς έμαθε δε τόσα γράμματα, όσα αί τότε περιστάσεις επέτρεπον φύσεως ύπερηάνου και φιλοδόξου, βοιθούμενος δε έκτε τής καταγωγής του νόος και τών περιστάσεων, άνήλθεν, ουχι μετά πολλού κόπου, είς τὰ ύπατα αξιώματα.

Γερουσιαστής ών, προσελθήη να κυβερνήση τὸ έθνος είς έποχήν άντάξιον αυτης, απαιτούσαν άνδρα είς τήν έποχήν του Κρημαϊκού πολέμου, μετά τήν επιβληθείσαν είς τόν βασιλέα παρά τών συμμάχων δυνάμεων αυστηράν ουδετερότητα, και τήν όπισθοδρόμησην τών Έλλήνων έκ τής κατά τής Τουρκίας επιδρομής. Η έ-

φήμερος εκείνη πρωθυπουργία του, απήλαξε μέν τὸ έθνος τών άτάκτων όρδών, τών ελαφρών ταγμάτων, προσέλειψεν ουχ ήττον αυτός είς τούς συντηρούντας αυτὰ ισχυρούς και κατέπεσε συντόμως, ώς μη ώφειλε, προφάσειν άλλαις.

Έκδικητικός ών, και είς άκρον κρυφίνους, έθεάτο κοιμώμενος είς τās έν τή Γερουσία κατά του καθεστώτος άγορεύσεις, τρομερώς έγερθείς, ώς ο πατούμενος όφρι, άμκ ως είδε τόν Χρησιτίδη όπισθοδρομήσαντα έν τοίς έργοις. Τήν προς τήν Γερουσίαν διά του Χρησιτίδου άποσταλείσαν κατά του καθεστώτος άναφοράν τών έν Γαλατσίω Έλλήνων, ήν ουτός δεν έτόλμησε να έγείση, ο Βούλγαρης έδράξατο, ύψωσε και σείων αυτην τήν μετέβαλεν είς σημαίαν περι τήν όποιαν συγκεντρώσας τούς άποφασιστικούς επί κεφαλής αυτών άνέτρεψε θρόνον, συντηριμμένον μέν έκ τών προτέρων, συντηρούντα ουχ ήττον τὸ έθνος και άπομακρύνοντα τήν άναρχίαν, ήτις, άμκ ως ή βασιλεία εξέλειπε, προέκυψεν είς βάρος του άνατροπέως.

Ύπατος γενόμενος έφάνη μη έχων τὰ τής θέσεως και τών περιστάσεων προσόντα, ουχ ήττον όμως πολεμίων και πολεμούμενος, άναμωπει συνεπλήρωσε τās έκλογάς τών πληρεξουσίων, και συνεκάλεσε τήν συνέλευσιν, αλλά δεν παρέδωκε τήν εξουσίαν, όπως σίωση τήν τιμήν, τής όποιάς έδικαιούτο, και προσκτήση δόξαν

ἀληθῆ, τὴν δόξαν τῆς ἀυταπαρνήσεως· κατακρατήσας αὐτὴν εἰς τὸ πείσμα ἐπιφθόνου ἀντιδράσεως, μέχρις οὗ, τῆ ὑποχώρησει τῶν δύο ἄλλων μελῶν τῆς κυβερνήσεως κατέπεσε, διασώσας οὐκ ἦντον καὶ ἐν τῇ συνελεύσει καὶ εἰς τὴν κοινωνίαν βαρύτερα ἀνωτέρων παντός ἄλλου, μετὰ καρτερίας, δεξιότητος καὶ θελήσεως παλαιῶν καὶ ἐπὶ μεσοβασιλείας καὶ μετὰ τὴν βασιλείαν. Εἰς τὴν μεταπολίτευσιν καὶ ἰδίως εἰς τὴν πολιτικὴν τοῦ ἔθνους, τὸ ἕποισιν αὐτὸς καθοδήγει, ὀφείλεται ἢ ἔνωσις τῆς Ἑπτανήσου.

Ἀτυχῆς ὑπῆρξεν ὁ Βούλγαρος, ἐπὶ τε τῆς πρώτης καὶ δευτέρας βασιλείας, ἅς μὲ κίνδυνον καὶ αὐτῆς τῆς ζωῆς του ἐξυπνέτησε, διότι, ἢ μὲν ἀγνωμότως τὸν ἀνέτρεψεν, ἢ δὲ πρὸς ἀμοιβήν, ἐντρομος τὸν ἀπέφευγεν. Εἶχε τὴν ὑποστήριξιν τῆς συνελεύσεως καὶ τοῦ ἔθνους, ἐδικαιοῦτο καὶ προσεδώκα εὐμενῆ τῆς νέας βασιλείας, τοῦ δημιουργήματος αὐτοῦ, συμπεριφοράν, καὶ ὅμως εὔρε φοβερὸν κατ' αὐτοῦ τε καὶ τῆς ὑποστηρίξεως αὐτὸν πλειονότητος πολέμιον τὸν ἀποπλανηθέντα σύμβουλον Σπόνεν, καθ' οὗ ἄκων ἀντεπέζηλθε, καὶ ἐνίκησε μὲν, πλὴν νίκην Καδμείαν.

Ἀπὸ τῆς πτώσεως τῆς Κρητικῆς ἐπαναστάσεως καὶ ἐντεύθεν, ὁ Βούλγαρος ὀλισθησίως δὲν ἐσταμάτησεν. Κατὰ τὴν ἑναρξιν αὐτῆς εὐρεθείς ἐν τοῖς πράγμασιν, ἐπολιτεῦθη συνετῶς, ἀλλ' ὑποχωρηθεῖς, κακῆ μείρα καὶ πάλιν ν' ἀποσυσθῆ, δὲν ἔπρεπε, ψυχραγοῦσης αὐτῆς, νὰ δεχθῆ νὰ ἐπανέλθῃ εἰς τὰ πράγματα, νὰ δώσει δὲ ἐν τῇ βουλῇ περὶ ὑποστηρίξεως δικεβαίωσιν καὶ νὰ ἐπιτρέψῃ, ἢ ἀνεγθῆ ἀπαστολὴν δυνάμεις, ἐν ᾧ ἔβλεπε τὴν ἐπαναστάσιν ἐκτάδην κειμένην, τὸ ἔθνος ἐνοχοποιημένον, καὶ τὸ ταμεῖον κενόν. Δὲν εἶχον δίκαιον οἱ εἰς αὐτὸν καὶ μέτρι σήμερον ἀποδίδοντες πρῶτεςιν κακίην, πολὺ δὲ μᾶλλον εὐθύνην, ἔχουν ὅμως δίκαιον νὰ κατηγορώσιν αὐτὸν ἐπὶ φιλαρχίᾳ.

Ἡ παρ' αὐτοῦ προμελετηθεῖσα καὶ ἐκτελεσθεῖσα διάλυσις τῆς βουλῆς, εἶχε τι τὸ βίαιον, ὡς ἐκ τοῦ ἐκδικητικοῦ χαρακτῆρος αὐτοῦ· τὰ δὲ μέτρα, ἀπερὶ λαβε καὶ τὰ μέσα, τὰ ὅποια μετῆλθε, κατ' ὀρισμένων προσώπων, καὶ ὑπὲρ προσώπων

δοῦλα φρονούντων, κατὰ τὴν ἐνέργειαν τῶν ἐκλογῶν ὁ ὑπουργικὸς αὐτοῦ συναδιασμός, καὶ οἱ βουλευτικοὶ συναδιασμοὶ ταῦτα πάντα ἐκ τῶν προτέρων κατεδείκνουν αὐτὸν ἄλλον Σαμφῶνα, θέλοντα νὰ συναποθάνῃ μετὰ τῶν ἀλλοφύλων. Ἡ εἰκοσαμελής ἐκνομος, πειθίσις εἰς αὐτὸν ἐπὶ τῶν παραπόνων τῆς ἐκλογῆς ἐπιτροπή, δημιουργηθεῖσα ἐκ πρῶτεως καὶ ἀποσκοποῦ· αἱ ἐξελέγξαισι, αἱ ἐπικυρώσεις ἐκλογῶν ἀισχίστων καὶ αἱ ἀκυρώσεις ἐκλογῶν ἀναμαρτήτων ἢ προσωπικῆ συμπάθεια καὶ ἀντιπάθειας, ἦν ἀνέπτυξεν οὗτος, ἐπὶ πᾶσι δὲ τούτοις ἢ καταδίωξις τοῦ ἀντιπάλου αὐτοῦ Κουμουνοῦρου, ἐδικαίωσεν ἐκείνους, οἵτινες ἀπεκάλασαν καὶ ἀποκαλῶσιν αὐτὸν σατράπην, νόμον ἔχοντα τὴν θέλησιν αὐτοῦ. Τὰ μετὰ ταῦτα, αἱ κυβερνητικαὶ αὐτοῦ πράξεις, ἢ διαλύσις παρ' αὐτοῦ δευτέραν φοράν τῆς βουλῆς, τὰ κατὰ τὴν νέαν ἐκλογὴν αἱ ἐξελέγξαισι, αἱ ἐπικυρώσεις καὶ ἀκυρώσεις τῶν ἐκλογῶν, δὲν ἦσαν εἰμὴ συνέχρια αὐθαρεσίας.

Καὶ μ' ὅλα αὐτὰ ὁ Βούλγαρος εἶναι πατριώτης, νόμιμος, μεγαλεπίβουλος, ἀξιόπρεπός καὶ εἰς τὴν συμπεριφορὰν αὐτοῦ πολλὰ εὐγενῆς· διακρίνει τὴν προσωπικὴν ἀξίαν, ἀλλὰ δὲν ἀνέχεται αὐτὴν, εἰμὴ καθ' ὅσον συμβιβάζεται μετὰ τὰς δεσποτικὰς αὐτοῦ ἀξιώσεις· ἐντεύθεν ἐθεάθη συνυπουργοὺς ἔχων ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ ταπεινοὺς θεράποντας, συνδιαζόμενος μετ' ἀνδρῶν πάσης ἀποχρώσεως, καὶ παραγκωνίζων τοὺς ἀξιόπρεπεις αὐτοῦ φίλους, μέχρις ἀχαριστίας· Ὁ Βούλγαρος δὲν θὰ ἐξώκειλεν ἐπὶ τοσοῦτον, ἐάν τὴν ἀδυναμίαν αὐτοῦ δὲν κατεργάοντο ἐκείναι, οὗς ἐνεπίσειθη, οἵτινες ὑπῆρξαν οἱ κακοὶ αὐτοῦ δαίμονες.

Ὁ Κουμουνοῦρος. Καὶ οὗτος ἀνήκει εἰς μίαν τῶν ἐπισημοτέρων τῆς Μάνης οἰκογενειῶν· νεώτερος δὲ ὢν τοῦ Βούλγαρου, ἤξιώθει σπουδῆς συστηματικώτερης, νομικῆς γενόμενος. Οὗτος ἀπὸ βουλευτῆς ἀνήλθεν εἰς τὴν τοῦ ὑπουργοῦ τῶν οικονομικῶν ἔδραν μετ' αὐτοῦ τοῦ Βούλγαρου, ὑπὸ τὴν πρωθυπουργίαν του, τῇ ἐκλογῇ αὐτοῦ, ὡς ἐλέγετο, καὶ κατ' αὐτὴν ταύτην τὴν ἐκτακτον, ἦν ἐμνημονεύσαμεν ἐποχῆν,

Μεγαλοφυῆς ὢν, καὶ γενώσκων, ὡς οὗ-

δεῖς ἄλλος, νὰ ἐπωφεληται τῶν περιστάσεων ἐπεριποιήθη τὴν ἀδυναμίαν τῆς ἀκλήρου - βασιλείας Ἀμαλείας, ἥτις συνέλαβε τὴν ἰδέαν, ὡς ἐκ τῆς κατὰ τῆς βαβαρικῆς δυναστείας ψυχρότητος τῶν Ἑλλήνων, ν' ἀναδιβάσῃ εἰς τὸν θρόνον τῆς Ἑλλάδος τὸν πρίγγιπα ἀδελφόν αὐτῆς, καὶ δι' αὐτῆς κατόρθωσε νὰ ὑπερισχύσῃ τοῦ Βούλγαρου πρὸς τὸν ὅποιον ταχέως διεφάνησε, καὶ νὰ διαμείνῃ ὡς ὑπουργὸς τῶν Οἰκονομικῶν ἐπὶ πολλὰ ἔτη, εἰς τὸ πείσμα τῆς κοινῆς γνώμης, τῆς ἐξαισταμένης κατὰ τῆς οὐχὶ φειδωλοῦς διαχειρίσεως αὐτοῦ, καὶ δὲν θὰ ἔπιπτεν, ἐάν τὰ σχέδια τῆς Ἀμαλείας δὲν ἀπεκαλύπτοντο τῷ βασιλεὶ ὑπὸ τοῦ πρέσβους τῆς Βαβαρίας Φέδερ, καὶ ἐάν δὲν ὑπερίσχυεν. ἐν τῇ αὐτῇ καὶ τῇ βουλῇ, ὁ οὐκ ἦντον εὐφυῆς ὑπουργοὶ τῶν Στρατιωτικῶν υἱὸς τοῦ ἀθανάτου Μάρκου Δ. Βήτσικος.

Περὶ οὗθεν ἐν Μυρώπῃ, ἔθλα μετὰ τὴν πτώσιν αὐτοῦ κατέφυγε, ἀλλὰ τὰ ἔργα αὐτοῦ, ὡς τοῦ δαίμονος, καὶ ἐκεῖθεν ἐφθανον, διότι δὲν παρέλθε πολὺς καιρὸς ἀπὸ τῆς πτώσεως αὐτοῦ μέχρι τῆς ἐκθρονήσεως τῆς βασιλείας, καὶ ὁ Κουμουνοῦρος εὐρέθη συνομῶτης κατ' αὐτῆς, καὶ ὡς τοιοῦτος ὑπόσχεται ἐκ τῶν πρώτων, ἅμα τῇ μεταβολῇ, τὸ δὲ παραδόξοτερον κυβερνοῦντος αὐτοῦ τοῦ Βούλγαρου καὶ πάλιν, καθ' οὗ δὲν ἐβράδυνε νὰ κηρύξῃ τὸν πόλεμον ὑπὸ τὴν ἀρχηγίαν τοῦ ἐξαίρετικῶς πάντοτε τιμωμένου καὶ ἀγαπωμένου ἐνδοξοῦ Κανάρη, ὃν εἶχεν ἀποσπάσει ἀπὸ τὸν Βούλγαρον, μετ' οὗ οὗτος συνεκύβερνε. Τὰ καθέκαστα τῶν κατορθωμάτων αὐτοῦ, κατὰ τὴν μεσοβασιλείαν, ἅτινα ἢ ἱστορία δὲν θὰ παρατρέξῃ παρατρέχομεν συντομίαις χάρην, καὶ ἀρχόμεθα τῶν ἐπὶ τῆς νέας βασιλείας.

Ἡ ἐν Κοπεγχάγῃ ἀποσταλθεῖσα τριμελής ἐπιτροπὴ διὰ νὰ προσφέρῃ τὸ στέμμα εἰς τὸν νεαρὸν ἡγεμόνα, τῆς ὅποιαις μέλος ἐπιφανέστερον ὑπῆρξεν ὁ Κανάρης, διέβλαλε τὸν Βούλγαρον, εἰς τρόπον, ὥστε, ὁ σύμβουλος, τῷ βασιλεῷ Σπόνεν νὰ δικτεθῆ κάκιστα ἐκεῖθεν ἀκόμη πρὸς τὴν μερίδα ἧς προϊστατο ὁ Βούλγαρος, λίαν δὲ προσήνης τοῖς ἐναντίοις, καὶ ἐξόχως πρὸς τὸν Κανάρη, ὃν σύστημα

ἐξεπροσώπει ὁ Κουμουνοῦρος. Ὁ ἐνδοξος πυρπολητῆς, ἀλλ' ἀδέξιος καὶ ἀνικανὸς πολιτικῆς Κανάρης ἐχρησίμευσεν ὡς ἀσπίς εἰς τὴν κατὰ Βούλγαρον μονομαχίαν τοῦ Κουμουνοῦρου μέχρις οὗ, τῇ ἰσχυρᾷ συνδρομῇ τοῦ συμβούλου, ὑποσκέλισε καὶ τοῦτον.]

Πρωθυπουργὸς γενόμενος ἐκυβέρνησεν ἀντισυνταγματικῶς, εἰσέπραξεν, ἐδαπάνησε ἀνεὺ νόμου κατὰ τὸ δοκοῦν αὐτῷ, καὶ διὰ πλειοψηφίας συνενόχου ἐνομιμοποίησε τὰ παράνομα. Προσεφέρθη τῷ συμβούλῳ καὶ ἐξυπνήρησε τὰς ὁρέξεις αὐτοῦ, οὐδενὸς φειδόμενος, ἀλλὰ δὲν κατέβαλε καὶ πολλὸν κόπον εἰς τὸ νὰ τὸν δικασῶν καταφορᾶς, ἧς ὑποστηρίξων αὐτόν, κατέστη ἀξίος.

Κυβερνήσας καὶ ὡς ὑπουργὸς, καὶ ὡς πρωθυπουργὸς διαρκέστερον παντός ἄλλου, ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ ἐκράτησε δι' ἑαυτόν τὰ ὑπουργεῖα τῶν ἐσωτερικῶν καὶ οικονομικῶν, τῇ ἀφιλότῳ τῶν ὁποίων ἐδημιούργησεν εἰς τὴν βουλὴν πλειοψηφίαν καὶ εἰς τὴν κοινωνίαν δύνανται συνέδεσε σχέσεις ἀδιαρρήκτους μετὰ τῆς ἐθνικῆς Τραπεζίτης, ἥτις εἰς πάντα καιρὸν τὸν συνέτρεξε, ἢ ἐρθότερον συνέτρεξε τὴν στερουμένην κυβερνήσιν αὐτοῦ. Τῇ ἀρνῆσει αὐτῆς καὶ τῶν ἐν Σύροι πλουσιῶν νὰ συντρέξωσι τὸ ὑπουργεῖον Βούλγαρον, εἰσπέδησεν ὁ Κουμουνοῦρος, καλῶς ἐχόντων τῶν πραγμάτων εἰς τὴν ἐξουσίαν κατὰ τὴν Κρητικὴν ἐπανάστασιν.

Δοῦς δείγματα ἐξόχου εἰς τὸ εἶδος τοῦ ἱκανότητος καὶ ἐκτάκτου δραστηριότητος, λίαν εὐχερῶς ἀνατρέψας πάντας τοὺς πρὸ αὐτοῦ, καὶ αὐτοὶ οἱ δυσπιστοῦντες ἦλπισαν, οἱ δὲ ἀγνοοῦντες αὐτὸν κατεγοητευθῆσαν εἰς τρόπον ὥστε, νὰ πιστεύσωσιν, ὅτι μόνῃ ἢ Κρήτῃ δὲν θὰ ἤρκει αὐτοῦ πρωθυπουργοῦντος, καὶ, μέγιστος ἐνὸς σημείου ἠπατάτο καὶ ἠπάτα, ἐβανκαλίζετο καὶ πλανώμενος ἀπεπλάνη, ἀλλ' ὅτε οἱ ταλαίπωροι Κρήτες ἀπεφάσισαν ν' ἀρκεσθῶσιν εἰς τὴν ὑπὸ τοῦ Ἀλῆ προσφερομένην αὐτοῖς ἡγεμονίαν, παρεμποδισθέντες ὑπ' αὐτοῦ, ἦντον ἐν γνώσει, ὅτι ὁ βαρᾶς εἶχε κοπάσει, . . . τὰ μέσα εἶχον οὐσιωδῶς σμικρῆθῃ, αἱ συνδρομαὶ ἐλαττωθῆ καὶ τὸ ἔθνος ἐκτεθῆ.

Ὁ Κουμουνοῦρος εἶναι ἐπίσης πατριώ-

της, είναι ομολογουμένως ο ἱκανότερος και δραστηριώτερος πάντων, ὅπερ φαίνεται ἐξ αὐτῆς τῆς προαγωγῆς του, ἣν αὐτὸς οὐτως ἐδημιούργησεν, καὶ ἐκ τῆς ἐπὶ ἀνδρῶν σπουδαιοτέρων αὐτοῦ ὑπεροχῆς του, καὶ τῶν κυβερνητικῶν αὐτοῦ ἔργων· εἶναι δημοτικός, καὶ ἀρελέστατος εἰς τοὺς τρόπους τῆς συμπεριφορᾶς αὐτοῦ, διακρίνει ὡς οὐδεὶς ἄλλος τὴν ἱκανότητα καὶ τὴν ἐπιζητεῖ, καὶ ἔχει καλλίστην καρδίαν, ἣν κατεχράσθησαν οἱ, καὶ τοῦτου τὴν κενοδοξίαν καὶ φιλαρχίαν, ἐκμεταλευθέντες ἐμπεπιστευμένοι αὐτῷ, οἵτινες ὑπῆρξαν οἱ καταστροφεῖς αὐτοῦ τε καὶ τῶν ἐθνικῶν συμφερόντων.

Ὁ Ἐ π μ. Δελιγιεώργης υἱὸς τοῦ ἐκ Μεσολογίου καταγομένου, ὡς συνταγματάρχου τῆς χαροφυλακῆς ἀποθανόντος Δελιγιεώργη· νεώτερος πολὺ τῶν δύο προηγμένων, ἐσπούδασεν ἐν Ἀθήναις καὶ μόνον, ἀλλὰ λίαν ἐπιστημονικῶς. Νομικός καὶ αὐτός, μετέηχετο τὸ δικηγορικὸν ἐπάγγελμα εὐδοκίμως, διακρινόμενος ἐπὶ σπανία εὐγλωττίᾳ, καὶ θαυνοῖα, χάριτι καὶ ἀξιοπρεπείᾳ συνάμα. Ἰπποτικός ὢν, συνόμωσε κατὰ τῆς βασιλείας, παρ' ἧς καὶ κατεδιώχθη. Εὐρέθη δὲ κατὰ τὴν μεταπολίτευσιν, δικαιώματι ἐπαναστατικῷ καὶ ἱκανότητι εἰς τῶν πρώτων ὑπὸ τὴν προσωρινὴν κυβέρνησιν ὑπουργῶν, οὗτινος ἡ ὑπουργία διεήρκεσε μέχρι τῆς συγκαλέσεως τῆς συνελεύσεως.

Κατὰ τὰ ἀξιοσημειώματα ἐπὶ μεσοβασιλείας συμβάνατα, οὗτος ἐπὶ κεφαλῆς ἀριθμοῦ τινος πληρεξουσίων, ἠγωνίσθη κοινοβουλευτικῶς καὶ εἰς τὴν κοινωνίαν, συμπράττων πάντοτε ἐπὶ τῶν πολιτικῶν καὶ ἐθνικῶν ζητημάτων μετὰ τοῦ ὑπὸ τὸν Βούλγαρον κόμματος, μεθ' οὗ ὅμως διεφάνει πάντοτε ὡς πρὸς τὰ πρόσωπα καὶ τὰ προσωπικὰ ζητήματα, τὰ ἐπιδρώντα οὐχ ἥττον σπουδαίως ἐπὶ τῶν πραγμάτων, διαφανίαι, ἧς ὁ ἀγρηνος Κουμουνδούρος ἐπωφελήθη πολὺ πλέον πάσης ἄλλης ὑποστηρίξεως, καὶ ἡ ὁποία μεγάλως ἐβλάψεν ἑαυτοῦς, τοὺς φίλους αὐτῶν καὶ τὸ ἔθνος.

Πεπρωτισμένος μὲ φυσικὰ καὶ ἐπίκτητα προτερήματα, διακριθεὶς ἐπὶ πολιτικῇ περηνίᾳ, τόλμῃ καὶ εὐσταθείᾳ, προσήλκυσε

τὴν προσοχὴν τῶν ἄλλων, συνεπῶς δὲ καὶ τὸν φθόνον αὐτῶν, καὶ τὴν ἀντίπραξιν. Ἐπέσειρε δὲ τοσοῦτον μᾶλλον τὴν καταφορὰν αὐτῶν, καθόσον συνισθανόμενος τὴν ἀξίαν αὐτοῦ, φύσει δὲ ὑπερήφανος, ἐπεδείκνυτο. Συνηγωνίσθη μετὰ τῆς κατὰ τοῦ συμβούλου τοῦ βασιλέως ἀντεπεξεληθούσης πεδινης μερίδος, παντὸς ἄλλου διακριθεὶς, καὶ ἦτο σύμφωνος μετὰ τοῦ Βούλγαρη, ὅτε ἀμφότεροι προσεκλήθησαν εἰς τὰ ἀνάκτορα πρὸς σχηματισμὸν ὑπουργείου, ἐνθα καὶ μετέθησαν ἐπὶ τῆς αὐτῆς ἀμάξεως, καὶ ἐκ συνενοήσεως τοῦ νὰ μὴ δεχθῶσι, καὶ ὅμως τοῦ Βούλγαρη ἀποποιηθέντος, αὐτὸς ἐδέχθη καὶ ἐσχημάτισε, τὸ πρῶτον ὀλιγοήμερον αὐτοῦ ὑπουργεῖον.

Τὸ ἀπροσδόκητον τοῦτο διὰ τὴν ἐκλόνησι σπουδαίως τὴν πρὸς αὐτὸν ὑπόληψιν, καὶ μετέβαλε τὴν περὶ τοῦ χαρακτῆρος αὐτοῦ ἐσχηματισμένην ἀρίστην ἰδέαν, ἐσυστηματοποίησε δὲ τὴν κατ' αὐτοῦ ἀντίδρασιν ἐνεκα τῆς ὁποίας ἔκοπτε, καὶ τοὶ παλάκις κυβερνήσας, συντόμως κατέπεσε, καὶ δὲν ἐδυνήθη, ὅπερ καὶ τὸ ἐπιβλαβέστερον δι' αὐτόν, νὰ συγκεντρώσῃ περὶ αὐτόν, ἐν τε τῇ βουλῇ καὶ ἐν τῇ κοινωνίᾳ φίλους, βαρύτερος ἀνδρας.

Τὸ Λαυρεωτικὸν ζήτημα, καὶ αἱ ὑπὸ τοῦ ὑπουργείου Βούλγαρη ἐνεργηθεῖσαι ἐκνομοὶ ἐκλογαί, ἐχορήγησαν εἰς τὴν εὐγλωττίαν αὐτοῦ ὕλην καὶ εἰς τὴν φιλοδοξίαν του δύνειμιν, δημοκρατίστας θαυμάσια, καὶ εὐχερῶς εἰσπηδήσας εἰς τὴν ἐξουσίαν. Ἡ ἀπαρέσκευσα πολιτεία τῶν ἀντιπάλων αὐτοῦ· ὁ κατ' αὐτοῦ συνασπισμὸς αὐτῶν, καὶ ἡ ἐφήμερος μὲν ἀλλ' οὐχὶ κακῆ, τοῦ τόπου κυβερνήσεως του, διέθεσαν ὑπὲρ αὐτοῦ τὸν Ἑλληνισμὸν, εἰς τρόπον ὥστε, νὰ κατασταθῇ δυσδιάκριτος ἡ ἀξία τῆς ἐνεστώσης αὐτοῦ κυβερνήσεως· λέγομεν δὲ δυσδιάκριτος, ἵνα μὴ κλονίσωμεν τῶν ἐξωθεν θαυμαστῶν του τὴν πεποιθῆσιν, ἧτις δυνατὸν ν' ἀποδῆ πρὸς καλὸν τῆς πατρίδος, τὸ ὅποιον ἐπὶ τοῦ παρόντος, ἴσως ἀμβλυωποῦντες, δὲν βλεπομεν.

Ὁ Δελιγιεώργης συνενώνει ἐν αὐτῷ φυσικὰ καὶ ἐπίκτητα προτερήματα πολλὰ, ἀλλ' ὡς ἐὰν αὐτῇ αὐτῇ ἡ φύσις ἐφθόνισε τὸ πλάσμα αὐτῆς, τῷ ἐνεκὸς λαφε τὸ μέγα τῆς ὑπερηφανείας ἐλάττωμα, οὗτινος δε-

ξιώτατα ἐξεμεταλεύθησαν οἱ τῶν ὑπεριφάνων καταστροφεῖς κόλακες.

Ὁ Θ ρ α σ. Ζ α ἡ μ η ς. Γόνος καὶ οὗτος μῖας τῶν διασημοτέρων καὶ περιδύων τῆς Πελοποννήσου οἰκουρνεῖων, ἐσπούδασεν ἐν Εὐρώπῃ καὶ Εὐρωπαϊκὴν προσέκτησεν ἀκτροπήν, ἀλλ' ἀδύλον ἦμιν, ἐὰν ἐσπούδασεν ἐπιστήμην καὶ τινα φρονουμένον ὅμως νὰ ἦναι κάτοχος τῶν πολιτικῶν ἐπιστημῶν, ὡς ἐκ τῶν γνώσεων, ἃς ἀνέπτυξεν κατὰ τὸν πολυετὴ βουλευτικὸν καὶ κυβερνητικὸν αὐτοῦ βίον.

Βουλευτὴς παλάκις, μᾶλλον δὲ τις εἰπεῖν πάντοτε, ἐπὶ τε τῆς πρώτης καὶ δευτέρας βασιλείας, διεκρίθη ἐπὶ συνέσει καὶ μετριοφροσύνῃ. Κατὰ τὴν μεσοβασιλείαν, διὰ τῶν συντηρητικῶν αὐτοῦ φρονιμάτων, καὶ μετὰ τοὺς ὀλίγους ἐν τῇ συνελεύσει φίλους αὐτοῦ, παρενέθη παλάκις ἐπὶ τῆς πολιτικῆς παλαιστρας, ἀνεσχέτισε τὴν ἐντεῦθεν θύελλαν καὶ κατέστησε τὴν πλάστιγγα ἰσορροπὸν τοιαύτην εἶχεν ἀποστροφὴν εἰς τὰ ἄκρα, ὥστε οἱ τῶν ἄκρων γλιχρὸν ἀπεκάλουν αὐτόν τε καὶ τοὺς φίλους αὐτοῦ. Οὗτος ὑπῆρξεν εἰς ἐκ τῶν τριῶν, οὓς ἐξέλεξεν ἡ συνελεύσις καὶ ἀπέστειλεν ἐν Κοπεγχάγῃ, ὁ ὁποῖος καὶ μόνος συνήκωνε ἐν ἑαυτῷ, παιδείαν, πείραν πολιτικῆν καὶ ἐξείσε πρὸς τὰς βασιλικὰς ἐθιμοτυπίας· προσόντα, ἅτινα προσήλκυσαν τὴν πρὸς αὐτόν ὑπόληψιν καὶ ἐμπιστοσύνην τῆς νέας βασιλείας, ἀπερ ἀπέδειξε αὐτῷ αὐτῇ, ἐπὶ τῆς ὑπὸ τὸν Κανάρην ὑπουργείας του· ἐξαιρετικῶς δὲ κατὰ τὴν ἐφαρμογὴν τοῦ Ἑλληνικοῦ διοικητικοῦ συστήματος, τὴν ἐγκατάστασιν νέων ἀρχῶν, καὶ τὴν ἐνέργειαν τῶν ἐκλογῶν τῶν πληρεξουσίων, ἐν Ἐπτανήσῃ, ἀποστείλασα αὐτόν ἀντιπρόσωπον αὐτῆς.

Ὁ Ζαΐμης, ὑπῆρξεν ὄργανον, ἐὰν μὴ αὐτὸς οὗτος καθωδήγησεν ἐν Κοπεγχάγῃ ἀκόμη τὸν σύμβουλον εἰς τὴν κατὰ Βούλγαρη καὶ τῆς μερίδος αὐτοῦ, ἐπιθέσιν εἰς τὸν ὡφειλεν ὁ Γεωργίος τὸν θρόνον αὐτοῦ καὶ ὁ Σπόνες τὴν παρ' αὐτῷ θέσιν του, ὁ ἴδιος, ἐὰν δὲν σφάλωμεν, καὶ ἐπενόησε τὴν ἐκλογὴν δνπλασίου ἀριθμοῦ Ἑπτανησίων πληρεξουσίων φιλοβασιλικῶν, ὅπως ἐξασθενήσῃ τὸν ἰσχυρὸν Βούλγαρον, οὗτινος τὴν δύνειμιν εἰλικρινῶς ὑποπτεύετο· ἦτο πρόνοια ἀφοσιώσεως καὶ ἀγάπης πρὸς τε τὴν

βασιλείαν καὶ τὴν πατρίδα, εἰμθα εἰς θέσιν νὰ γνωρίζωμεν ἀλανάστως τὸ τοιοῦτον, ὅπερ ὅμως ἐξεμεταλεύθη δεξιότατα ὁ δεξυδεκτής, εὐφρέστερος καὶ τολμηρότερος αὐτοῦ Κουμουνδούρος, ἐνισχύσας παρὰ τῷ συμβούλῳ τοὺς χημαιρικούς φόβους τοῦ Ζαΐμη καὶ ἐνισχυθεὶς παρ' αὐτοῦ· τοῦ Ζαΐμη ἀνταμιφθέντος μετὰ τὴν εἰδανικὴν ἀπομαχικὴν τοῦ συμβούλου τῆς ἐπικρατείας θέσιν, εἰς ἣν ὡς ἐν δεσποτικῶν τὸν ἀπέκλεισεν ὁ πολυμήχανος Κουμουνδούρος, ὑποστηρίξας τὸ συμβούλιον πρὸ τῶν ἐκλογῶν, ἀνατρέψας αὐτὸς οὗτος αὐτό, ἀμα ὡς ἀπέκλεισεν τὸν Ζαΐμην τῆς βουλῆς, οὗτινος ἡ ἱκανότης δὲν τὸν ἐτρόμαξε, τὸν ἐνώχλει ὅμως τ' ὄνομα καὶ ἡ ὑπόληψις τὴν ὁποίαν ἐχαιρεν ἐν Πελοποννήσῃ ἐνθα, ὡς Πελοποννήσιος ὁ Κουμουνδούρος, διενεώθη ν' ἄρξῃ.

Ὁ Ζαΐμης ἐχαιρεν ὑπόληψιν μετρίου μὲν πολιτικοῦ, ἀλλὰ τιμίου, διότι ἐφαίνετο μᾶλλον τῶν ἄλλων σεβόμενος τοὺς νόμους, ἐδείκνυε ἀνώτερον πατριωτισμὸν καὶ ὀλιγωτέρην φιλαρχίαν, ἀλλ' ἡ πρωθυπουργεία καὶ τοῦτου, ἧτις κακῇ τύχῃ, συνέπεσε μετὰ τὴν ὀδυνήραν τοῦ ἔθνους ταπεινώσιν, ἦν συνέδριον ἀυθαίρετον ἐπέβαλεν αὐτῷ διὰ πρωτοκόλλου, τὸ ὅποιον ὑπέγραψεν οὗτος, δὲν ὑπῆρξεν ἀναμάρτητος, οὐσιαστικῶς ἐντεῦθεν ἀλλοιωθεῖσας τῆς ὑπὲρ αὐτοῦ ἐπικρατούσης καλλίστης ἰδέας. Ἐν τῇ ἀριστοκρατικῇ καταγωγῇ καὶ ἀνατροφῇ αὐτοῦ ἐνώνει ἀφέλειαν, ἧτις προσελκύει σεβασμὸν καὶ ἀγάπην.

Ὅπως ὅμως ἐσμὲν δίκαιοι πρὸς τοὺς ἀνδρας, τῶν ὁποίων τὸν χαρακτήρα καὶ τὴν πολιτείαν ἐν συντόμῳ ἀπεικονίσασμεν, δέον νὰ ἐπιρρίψωμεν μέγα μέρος τῶν παρεκτροπῶν αὐτῶν εἰς τὰς παραλόγους ἀξιώσεις τῆς κοινωνίας· ν' ἀναγνωρίσωμεν δέ, ὅτι οἱ κυβερνῶντες, δὲν εἶναι πάντοτε κύριοι καὶ ἀνεξάρτητοι, εἰς τὸ νὰ πράξωσιν, ὅτι καὶ ὅπως οἱ νόμοι ὀρίζουν, τὸ καθῆκον, καὶ ἡ συνείδησις ἐπιτάττει αὐτοῦς, ὅπερ ἀπεδείχθη ἐκ τῆς μεταβολῆς, ἧτις ἐπῆλθε πρὸς πάντας τοὺς εἰς τὴν ἐξουσίαν ἀνεληθόντας, οἵτινες ἦσαν ὅλως διάφοροι μακρὰν αὐτῆς.

Ἐν Σμύρῃ τὴν 5 Ἰουλίου 1873.

Ο ΕΠΑΝΑΣΤΑΤΗΣ

ΙΣΤΟΡΙΚΗ ΣΚΙΑΓΡΑΦΙΑ

ΥΠΟ

Α. ΔΟΥΒΟΥΑ

(Ἐκ τοῦ Γερμανικοῦ.)

Α'.

Ἦτον ἡμέρα τοῦ μηνὸς Ἀπριλίου τοῦ 1772, ὅτε νέα γυνή, Κοζάκος τις καὶ εἰς μοναχός, ἐκλήθητο ἑμοῦ ἐπὶ τινος τῶν γιγαντιαίων ἐκείνων βράχων, τῶν πολυαριθμῶν συγγαίης εὐρισκομένων διεσκορπισμένων ἐπὶ τῆς τοῦ Ἰργῆ ἐρήμου.

Ἡ γυνή δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ κληθῆ ἐντελῶς καὶ κανονικῶς ὠραία, ἀλλ' ἀνέκφραστον χάριν ἐνέφαινον οἱ πρῶοι αὐτῆς χαρακτηριστές.

Ὁ Κοζάκος ἦτον ὑψηλὸς καὶ ἰσχυροῦ ἀναστήματος, ἡ δὲ ξανθὴ κόμη αὐτοῦ εἰς μικροὺς βοστρύχους πίπτουσα ἐπὶ τῶν ὤμων, ἤσουτο ἐν τῷ προσώπῳ μετὰ τοῦ σκοτεινοῦ καὶ βοστρυχώδους πάγωνος. Ἐκαλεῖτο δὲ Τούγαροφ.

Ὁ ἄνθρωπος ἐν τούτοις, ὁ τὴν ἐνδυμασίαν τοῦ μοναχοῦ φέρων, εἶχε μικρὸν κ' ἐλαφρὸν ἀνάστημα, ἀλλ' οἱ ὄφθαλμοὶ του ἐσπιθηροδόλουν πύρ, καὶ μολονῶντι δὲν εἶχε ποσῶς γενεάδα, τὸ πρόσωπόν του εἶχε πολλὰ ἀγριωτέρων ἐκφράσεων τοῦ τοῦ συντρόφου αὐτοῦ. Ἐκαλεῖτο δ' οὗτος Πουγατσῆβ.

Γεννηθεὶς εἰς τὴν χώραν τῶν Κοζάκων ἐν τῷ μικρῷ χωρίῳ Συμβιάση, ἐπολέμει ἐπὶ πολλὰ ἔτη ὑπὸ τὰς ῥωσικὰς σημαίας, πλὴν ἐλειποτάκτησεν ἐκ τῆς πολυρκίας τοῦ Βένδεφ καὶ μετέβη εἰς Πολωνίαν, ἐνθα πλησίον μοναχῶν τινῶν τῆς Ἑλληνικῆς ἐκκλησίας, εὗρε καταφύγιον. Ἐκεῖ εἶδε νέον κόσμον, καὶ βραδυτέρον ἐπέστρεψεν εἰς τὰς πατρικὰς ἐρήμους, ἔχων τὸ στήθος ἐμπλῆσιν δύτης ἀνυψώσεως καὶ μεγαλείου.

Αἱ περιστάσεις τῆς ἐποχῆς ἐκείνης ἐ-

πεβοῦθον τὰ σχέδια αὐτοῦ. Πέτρος ὁ Γ'. εἶχεν ἀποθάνει ἐκ μυστηριώδους καὶ βιαιοῦ θανάτου. Ὁ Πουγατσῆβ, μετὰ τὴν ἀποθάνειαν αὐτοῦ, εἰσέβη κατὰ τὸ πρόσωπον πρὸς αὐτόν, καὶ πεποιθῶς εἰς τὴν ἐμοῦ εὐνοίαν, ἀπεφάσισε καὶ προσεποιήθη ὅτι αὐτὸς ἦτον ὁ ἡγεμὼν αὐτῶν. Ἐν Μόσχῃ δὲν ἀπετόλμα νὰ ἐκτελέσῃ τὸ σχέδιόν του, ἐπειδὴ ἐκεῖ ἦτο πασίγνωστος ὁ θάνατος τοῦ Πέτρου, διότι εἶχον ἐθέσει ἐπὶ τινος ἡμέρας τὸ λειψάνον αὐτοῦ ἐν παρατάξει· ἀλλ' ἐν τῇ ἐρήμῳ τοῦ Ἰργῆ, μετὰ τὴν τῶν ἡμικυρίων χωρικῶν ἠδύνατον νὰ ἐλπίσῃ ὅτι ἤθελον τὸν πιστεύσει πολλοὶ καὶ ἤθελε προσελκύσει ἀρκούντα ἀριθμὸν ὁπαδῶν, διὰ τὴν ἐπανάστασιν, τὴν ὅποιον ἐσκόπει νὰ ἐγείρῃ.

Ἐπῆρχεν ὁμοῦ ἐκεῖ Κοζάκος τις, τὸν ὅποιον δὲν ἠδύνατο νὰ ἐξαπατήσῃ ὡς πρὸς τὴν κατὰ τὴν ἐμὴν ἐπινοήσιν, διότι καὶ οἱ δύο εἰς τὸ αὐτὸ ἐγεννήθησαν χωρίον καὶ ἑμοῦ κϋζήθησαν. Ἦτον ἐπικινδυνὸν δι' αὐτὸν ν' ἀποκτήσῃ ἐχθρόν τὸν ἀνθρώπον, ὅστις μόνος ἠδύνατο εἰς φῶς τὴν ἀπάτην αὐτοῦ νὰ φέρῃ, Ὁ Κοζάκος οὗτος ἦτον ὁ Τούγαροφ.

Ὁ Πουγατσῆβ ἐνομερέθη τὴν θυγατέρα τούτου, καὶ μολονῶντι σιωπηλῶς ἐσκέπτετο νὰ ἐγκαταλείψῃ αὐτήν, ὑπεκρίνετο ἀκόμη ὅτι ἔχει ἐτι μεγάλην πρὸς τὸν πατέρα καὶ τὴν κόρην ἀγάπην.

— Τούγαροφ, εἶπαν εἰς τὸν πενθερὸν του, μέχρι τοῦδε ἡ τύχη εὖνοι ἐμᾶς. Πρὸ ἐξ ἑτῶν δὲν εἶχομεν οὐδ' ἐν κινήσιν καὶ σήμερον δυνάμεθα νὰ διαθέσωμεν ἐν ἑκατομύριον ρουβλίων. Τότε δὲν εἶχομεν ἕνα στρατιωτὴν, τώρα ἔχομεν ὁλόκληρον στρατεύμα.

— Ναι, ἀπῆντησεν ὁ Κοζάκος, ἡ τύχη εἶναι εὖνοική διὰ σέ, θ' ἀναβιβάσῃς σὺ εἰς τὸν αυτοκρατορικὸν θρόνον. Ἀλλ' ἀνεμνήσῃς ἐν σοὶ πάντοτε τοὺς ὄρους, ὑφ' οὓς ἐγένεα συνενοχός σου; Σοὶ ἔδωκα τὴν θυγατέρα μου Σοφίαν. Μὴ λησμονῆς ποτὲ ὅτι ἡ γυνή, ἣτις συνεμερίζετο τῆς πενίας σου, ὀφείλει νὰ συμμερίσθῃς τῆς λάμπειός σου καὶ τοῦ μεγαλείου;

— Οὐδέποτε θὰ λησμονῆσω τοῦτο! ἐβεβαίω ὁ Πουγατσῆβ.

— Γεμῆθι, ἐφώνησεν ἡ Σοφία τελλιμμένη, ἔδω εἶμεθι τῶσιν εὐτυχεῖς, δικτὶ

θέλομεν ν' ἀφῆσωμεν τὴν ἐρκιάν ἡμῶν; Τί μ' ὠφελεῖ ἡ ἐξουσία καὶ ὁ πλοῦτος! Μόνη τὴν ἀγάπην σου θέλω νὰ κατέχω.

Μόλις ἐλέγηθησαν αἱ λέξεις αὗται καὶ ἤχητ' ἄφῃν ἠκούσθη μακρόθεν, μεθ' ἣν πλῆθὺς ἀγρίων μορφῶν ἔτρεχε, καὶ ὁ Πουγατσῆβ, καὶ ὁ Τούγαροφ περιεκυκλώθησαν. Ἦσαν οὗτοι Κοζάκοι, Καλμούκοι, Βασχάροι μετὰ τὰς ἐθνικὰς αὐτῶν ἐνδυμασίας, μετὰ τινῶν χωρικῶν, ὠπλισμένων μόνον μετὰ δρέπανα, σχηματίζοντες πάντες τῆς ἐπανάστασεως τὸν πυρῆνα.

Ὁ Πουγατσῆβ ἐφύσπε ταχὺ βλέμμα πρὸς τὴν μεγάλην σειρὰν τῶν ἀγρίων τούτων πολεμιστῶν κ' εἵπειτα ἐγονυπέτησε κάτω πρὸ τῆς ἀγίας σημαίας, ἣτις ἐφέρετο ἐπὶ κεφαλῆς αὐτῶν. Ὅτε ἠγέρθη αὐτὸς παρετίρησεν τὸν Τούγαροφ μετὰ πῆρεσ ῥωσικῆς βλήμματος, καὶ ἀνέκραξε: «Τὸ κράτος εἶναι ἰδικόν μας!»

Β'.

Ὅλιγα πρόσωπα, τῆς νεωτέρας ἱστορίας δυνατά τις νὰ χαρακτηρῶσιν τὸσόν δυσκόλως, ὅσον τὸ τῆς Αἰκατερίνης Β'. τῆς Ῥωσσίας. Ἐφαίνετο σχεδόν, ὡσεὶ ἐν ἑαυτῇ ἐνυπῆρχον δύο γυναῖκες, ἀδιακόπως ἑαυτὰς ἀμειβάμεναι; ἐξελέγχεσθαι ἢ μία μεγάλη ἐν τῇ πολιτικῇ, τρομερὰ ἐν τοῖς σχεδίοις καὶ ἐνεργητικωτάτη ἐν τῇ ἐκτελέσει, ἢ ἕτερα δειλὴ δούλη τῶν παθῶν αὐτῆς. Ὁμοίᾳ πρὸς τὸν Ῥηελιάι, ἔγραψε στίχους διὰ τῆς αὐτῆς γραφίδος, δι' ἧς πρότερον ὑπέγραφε θανατικὴν ἀπόφασιν.

Ἐν τῷ ὁ Πουγατσῆβ ἀπὸ τῆς μιᾶς ἐνίκᾳ τὴν ἀλλήν ἐπαρχίαν κ' ἐκοπτεν ἠδὴ νομίσματα, φέροντα τὴν εἰκόνα αὐτοῦ, ἐν τῇ πρὸς τὸν Βολταῖρον ἐπιστολῇ αὐτῆς, ἠσεπίετο διὰ τὸν μεγαλοπρεπῆ τούτον τυχοδιώκτην, ὅστις ἐφαντάζετο ὅτι ἠδύνατο νὰ ἐξουσιάσῃ ἕνα θρόνον μετὰ τινῶν ἐκατοντάδων μεθυσμένων χωρικῶν.

Ἐκλήθη αὐτὴ εἰς τὸ διὰ τὴν ἐργασίαν τῆς δωμάτιον, ἐπακουμβῶσα εἰς τράπεζαν πεπληρωμένων βιβλίων, ἐφ' ὧν ἠδύνατο τις ν' ἀναγνώσῃ χερσὶς γράμμασι τὰ περίφημα ὀνόματα τοῦ Λαράμπ, Διδερότου, καὶ Ἀλεμβέρτ. Πλησίον αὐτῆς εὕρισκετο ἡ πριγκίπισσα Ἀσχωῦφ

καὶ ὁ κόμης Πανίν, ὁ παιδαγωγός τοῦ υἱοῦ τῆς μεγάλου δουκὸς Παύλου.

— Εἶναι τῷ ὄντι ἀληθές, ἤρξατο αὕτη μετὰ καταφρονητικῶν μειδιήματων, ὅτι ὁ Κοζάκος οὗτος, ὡς λέγουν γενικῶς, φέρει τὴν κεφαλὴν του τὸσόν ὑψηλά, ὥστε οὐδεὶς δύναται νὰ γνωρίσῃ τοὺς χαρακτηρισμοὺς τοῦ προσώπου του;

— Θὰ διακριθῶσιν εὐκόλως, ἀπεκρίθη ἡ κόμισσα Ἀσχωῦφ, ἐάν ἡ Αὐτοῦ Μεγαλειότης ἤθελε συγκατανεύσει νὰ πολεμήσῃ αὐτὸν μετὰ τὰ πλέον ὀξύτομα ὄπλα, ἢ μετὰ τὴν καταφρόνησιν μόνον. Ἡ ἐπανάστασις εἶναι πολὺ ἐπικινδυνωδεστέρα, ἢ ὡς ἐπίστευέ τις αὐτὴν κατ' ἀρχάς. Συνηθροίσθησαν ἅπαντες οἱ δούλοι καὶ κατέχουσι τὸ μεγαλειότερον τῶν ἐκκλησιαστικῶν μέρους.

— Ἴσως ἀπεκρίθη ἡ Αἰκατερίνη δάκνουσα δυσχερῶς τὰ χειλῆ, ἀλλὰ τί εἶσιν οἱ δούλοι οὗτοι; Οὐδὲν ἄλλο ἢ κτηνώδη πλάσματα, γνωρίζοντα μόνον νὰ ἐρωπιεσθῶσι καὶ μὴ ἀποτολμῶντα νὰ συντρέψωσι τὰς ἀλύσεις αὐτῶν, φοβούμενα μήπως ὁ θύρβος αὐτῶν φθάσῃ μέχρι τῶν ὠτων ἡμῶν. Ὅ, τι ἀποβλέπει ὡς πρὸς τοὺς ἱερεῖς, ἢ πλεονεξία των εἶναι ἀρκούσα ἐγγύησις διὰ τὴν ὑπακοήν των. Χιλιάδες τινὲς ρουβλίων, δύναται νὰ καταστήσωσιν αὐτοὺς μάλλον πιστοὺς καὶ δουλικούς, ἢ ὅσον ἦσαν πρότερον. Ἐάν δὲν εἶχομεν πόλεμον ἐναντίον τῶν Τούρκων, ἐάν ὁ Βίβικωφ δὲν ἦτο τὸσόν ἀθλιὸς στρατηγός, πρὸ πολλοῦ θὰ κατεθλίβετο ἢ καταγέλαστος αὕτη ἐπανάστασις.

Μετὰ τοὺς λόγους τούτους ἡ αυτοκράτειρα ἐσιώπησεν ἐπὶ τινος στιγμῆς, ἔλαβε τὸν κάλαμον καὶ εἶπε στρεφομένη πρὸς τὸν κόμητα Πανίν:

— Συγχωρήσατέ με, ὀφείλω νὰ γράψω ἐπιστολήν πρὸς τὸν Βολταῖρον.

Τὴν ἰδίαν στιγμὴν εἰσῆλθε διαγγελεύς τις, ὡγρός καὶ κεκαλυμμένος ὑπὸ κονιορτοῦ καὶ πλησιάζει τὴν αυτοκράτειραν.

Ἡ Αἰκατερίνη ἐθεώρησεν αὐτὸν ψυχρῶς καὶ εἶπε:

— Τί ἔχετε νὰ διηγηθῆτε;

— Ἀθλίως εἰδήσεις, Μεγαλειότης, ἀπῆντησε. Πάντα τ' ἀποσταλέντα ἐναντίον τοῦ Πουγατσῆβ στρατεύματα προσεβλήθησαν· κατέλαβεν ἠδὲ τὴν Ῥαζιανὴν καὶ

Κατισέβαν. Ὁ χιλιάρχος Βουλῶφ κατεκόπη μεθ' ὅλης τῆς φρουρᾶς τοῦ Ὁρεμ-θούργ, ἐσκολόπισαν δὲ τὸν ἔνδοξον ἀστρονόμον Λοβγίεξ καὶ περιέφερον ἐπὶ λόγγης τὸ λείψανον αὐτοῦ, ἵνα, κατὰ τὸ λέγειν τοῦ Πουγατσέβ, πλησιάζῃ μᾶλλον πρὸς τοὺς ἀστέρας. Πολλὰ πόλεις ἀπετεφρώθησαν καὶ οἱ στασιασταὶ ἀπέχουσι μόλις τρεῖς σταθμούς ἀπὸ τὰς πύλας τῆς Μόσχας.

— Καλά, πηγαίνετε! εἶπεν ἡ Αἰκατερίνη ὄλωσ ἡσυχάσασα.

Ἐτελείωσε τὴν πρὸς τὸν Βολταῖρον ἐπιστολὴν, ἐσφράγισεν αὐτὴν καὶ τὴν παρέδωκεν εἰς τινὰ ὑπηρετοῦντα θεράποντα, μετὰ τὴν διαταγὴν:

— Εἰς ταχυδρόμος εἰς Φερνεύ.

Γ'

Ἡ ἀναγγελθεῖσα φήμη δὲν ἦτον ὑπερβολικὴ. Ὁ Πουγατσέβ εἶχε στήσει τὴν σκανὴν του πρὸ τῶν πυλῶν τῆς Μόσχας. Μολοντί ἐκ τῶν νικῶν αὐτοῦ ἦτον ὁ ἦττον φοβερός ἀνθρώπος, ἢ πρότερον, ἐμεθύσακετο ἐκ τῶν ἀπροσδοκῆτων αὐτοῦ ἐκβάσεων, τῶν ἀπερισκέπτων σκέψεων, ἕνεκα τῆς ἀπωλείας τῶν ὁμοφρόνων του. Ἐάν ὁ Τούγαρωφ καὶ ἡ Σοφία ἠγάπων αὐτὸν ἔτι, τοῦτο δὲν ἐγένετο πλέον ἕνεκα τῆς συμπαθείας, πολλὸν δ' ὀλιγώτερον ἐκ μέρους τοῦ πρώτου, διότι ὁ Πουγατσέβ εἶχεν ἀποπέμψει τὴν σύζυγόν του, ἵνα συνενωθῆ μετὰ τινος κόρης.

Μόνος σχεδὸν ἀπομεινῶς ἐν τῷ ἐπικρατοῦντι μεγάλῳ αὐτοῦ θριάμβῳ, ἠθέλησε νὰ θερίσῃ στιγμιαίως ὅπου ἔφθανε, τοὺς καρπούς τῆς πλάνης του, καὶ νὰ μεταχειρισθῆ κάλλιον τὴν πανουργίαν ἢ ν' ἀποτολμήσῃ ἀδύηλον μάχην.

Ἠλπίζε, τῇ βοήθειᾳ ἐνός τραυματίου ἀξιωματικοῦ τῆς αὐτοκρατορικῆς φρουρᾶς, νὰ πλησιάσῃ ἐπὶ τοσοῦτον τὸ πρόσωπον τῆς Αἰκατερίνης, ὥστε νὰ δυνήθῃ νὰ τὴν κατασφάζῃ. Φῶς ἐκ τοῦ ἀνδῆρου τοῦ ἐρμητωτηρίου τῆς ἀξιαγαπήτου διαμονῆς τῆς αὐτοκρατείας, ὥφειλε νὰ χρησιμεύσῃ ὡς σημεῖον τῶν ὁπαδῶν αὐτοῦ, καθ' ὅτι ὁ θάνατος ὠδήγηει τοῦτο.

Ἦτο σχεδὸν ἑσπέρα περίπου τῆς πρὸς τοῦτο ὁρισθείσης ἡμέρας, ὅτε ὁ Τούγαρωφ,

ἀπὸ τῆς σκανῆς, τὴν ὁποίαν εἶχον στήσει οἱ ἐπαναστᾶται κατὰ μήκος τῶν πέριξ τῆς Μόσχας, προέβη ἀνήσυχος καὶ κρατερὸς. Ἀκράτητος μανία, ἣν ἐπιμόνως ἀπέσχε ν' ἀποφύγῃ, ἐπέλαμπαν εἰς τοὺς ὀφθαλμούς αὐτοῦ.

Ἡ θυγάτηρ αὐτοῦ, ἣτις ἐν μικροτάτῃ ἀποστάσει ἐκάθητο μακρὰν του, παρετήρει μετὰ στενοχωρίας τὴν ἔκφρασιν τῆς ὀρμῆς αὐτοῦ, καὶ ὅσον μακρότερα ἐθεώρει μετ' ἀγωνίας αὐτόν, κατὰ τοσοῦτον μᾶλλον ἐστενοχωρεῖτο, μέχρις οὗ τέλος ἐπελάβετο αἰφνιδίου στοχασμοῦ, ὅστις τῇ ἐπήλθεν αἴφνης ἐν ᾧ ἔκλαιε.

— Πάτερ, εἶπε μετὰ συγκινημένης φωνῆς, βεβαίως σὺ δὲν θέλεις νὰ θανατωθῆ ἡδὴ ὁ Γεμέθος;

— Ἐγὼ νὰ θανατώσω αὐτόν, τέκνον μου; ἐφώνησεν ὁ Κοζάκος, παραδόξως μειδιάσας. Ἐγὼ νὰ θανατώσω αὐτόν; Δὲν εἶμαι φίλος, οἰκέτος, συνένωχος αὐτοῦ;

Τὴν στιγμὴν ταύτην ἐφάνη ὁ Πουγατσέβ, ὅστις ἐθεράμνην ἐξ οἴνου παρὰ τῇ πλευρᾷ τῆς νέας αὐτοῦ γυναικός, πρὸ τινος τῶν σκηνῶν.

— Γεμέθα, εἶναι καιρὸς! εἶπεν ὁ Κοζάκος μετ' ὀφθαλμούς καταβιβαζομένους, ἵνα κρούσῃ τὸν ἐνδόμουχον αὐτοῦ θυμόν. Ἡ ἐνδυμασία του ὡς διαφόρου, ἐκεῖτο ἐτοιμῇ. Ἡ φρουρὰ τῆς πύλης τοῦ Ῥογοσκάιπ-φρόρτε συνενόηθη μεθ' ἡμῶν. Ἐσο τολμηρὸς καὶ θὰ ἦσαι αὐτοκράτωρ.

— Ἐλθέ λοιπὸν κ' ἐνδυσόν με! προσέταξεν ὁ Πουγατσέβ.

Ἐρριψεν ἀμφίβολον βλέμμα πρὸς τὰ κύρια τῆς Μόσχας, ἅτινα ἐδείκνυον ἐκ πρώτης ὄψεως γιγαντώδη φάσματα κεκαλυμμένα ὑπὸ σκιαδῶν τῶν ἀπομακρυνόμενων πεπτωκῶτων χαραγματίων. Ἐπειτα ἀπεκδύμενος, τῶν προδοτικῶν κατὰ τῆς πατρίδος ἐνδυμάτων, καὶ τὴν αἰδήμων' αὐτοῦ σύζυγον θλίβων ἔτι ἅπαξ ἐπὶ τοῦ στήθους του ἐπορευόθη.

— Κατάρα καὶ κόλασις! ἐψιθύρισεν ὁ Κοζάκος, ἀπειλῶν αὐτόν.

Δ'.

Εἰς τὸ μεσημβρινὸν προπύλαιον, εἰς οὗ τοὺς εὐπρεπεῖς τόπους ἡ Αἰκατερίνη τόσον συνεχῶς ἐλθασμένοι τὴν σεμνότητα

γυναικός, ἔστη πρὸ τῆς θύρας δωματίου τινός, τοῦ ἰδιαιτέρου οἰκήματος τῆς αὐτοκρατείας, σωματοφύλαξ τις τῆς φρουρᾶς. Ὄχρὸς, ὡς ὁ θάνατος, καὶ ἀκίνητος ὡς ἀνδριάς, ἐφάνετο μόνον ὅτι περιέμενε νὰ ἐξαφανισθῶσι πάντες οἱ ἐν τοῖς ἀνακτόροις ἦχοι. Εἶτα, αἰφνιδίως στρεφόμενος, ἤνοιξε ταχέως τὴν θύραν, ἔκλεισεν αὐτὴν ὀπισθεν τοῦ κ' ἔστη πρὸ τῆς Αἰκατερίνης.

Ἡ Αἰκατερίνη ἐροήθη. Σκοτεινὴ φῶ-θου αἰσθησις κατέλαβεν αὐτήν, ἐν ᾧ ἐκπληκτος ἐθεώρει τὸν πρὸ αὐτῆς ἰστάμενον, ἔχοντ' ἀπατηλὴν ὁμοιότητα πρὸς τὸν ἀποθανόντα σύζυγόν της.

Παραχρῆμα ὅμως συνῆλθεν ἐκ τῆς ταρχῆς. Γάμιστ' ἀνεγνώρισεν ὅτι οἱ σκοποὶ τοῦ βιαίως εἰσελθόντος ἦσαν προδοτικώτατοι, καὶ, διὰ τῆς ἕνεκα τούτου πρώτης αὐτῆς κινήσεως, διεκλύθη πρὸς τὴν κάμινον, ἐπὶ τοῦ θρησκῆ τῆς ὁποίας ὑπῆρχε πιστόλιον. Ὁ Πουγατσέβ τῇ ἐκόλωσε τὴν διόδον.

— Αἰκατερίνη, εἶπεν ἡράμῃ, με γνωρίζεις;

— Ἀπόθες τὸ προσωπεῖόν σου, ὑποκριτὰ, ἀπεκρίθη αὐτῇ, γνωρίζ' ὅτ' εἶσαι εἰς ἀπατεῶν.

Οἱ ὀφθαλμοὶ τοῦ Κοζάκου ἐφλογίσθησαν. Ἡ Αἰκατερίνη ἔτρεμε, διότ' ἠγάπα τὴν ζωὴν, ἦτον αὐτοκράτειρα, ἦτον ἰσχυρὰ καὶ ὠραία καὶ ἐξεθειάζον τὴν εὐχαρίστησιν. Ἐπὶ μακρὰς στιγμᾶς ἐκλόνησεν αὐτὴν ὁ κίνδυνος καὶ παρευθὺς παρεσκεύασε τὸν σκοπὸν πρὸς τὰ μέσα, δι' ὧν ἠθελε νὰ προφυλάξῃ ἐαυτήν. Αἰφνιδίως ἐκρύψε τὴν ὑπερηφάνειαν αὐτῆς, ἐγένετο ταπεινόςφωνος καὶ δεήσεις διεδέχθησεν τὰς λοιδορίας αὐτῆς.

— Δὲν δύνασαι νὰ μ' ἀπατήσῃς, ἐφώνησεν αὐτῇ. Σὺ δὲν εἶσαι ὁ Πέτρος Γ'. ἀλλ' εἶσαι πρὸς ἓνα αὐτοκράτορα χιλιάκις πλέον ὁμοιος, ἢ ὅσον ἦτον ἐκεῖνος. Δακνίσθητι τὴν ἀγγινοῖκα καὶ τὸ θάρος αὐτοῦ, ἄπερ δύνανται νὰ δώσωσι μίαν πορφύραν.

Ἐν ᾧ ἔλεγε ταῦτα, ἀπαρητήρητος ἐφύλαξε πλησίον τῆς κάμινου.

— Εὐλογῶ τὴν τύχην, εἶπεν αὐτῇ, ἣτις τὴν ἑσπέραν ταύτην σὲ ὠδήγησεν ἐνταῦθα. Ἐδαρύνθη τὴν ζωὴν, καθ' ὅτι

(ΑΝΑΤΟΛΙΚΗ ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΙΣ)

μέχρι ταῦδε τὰ πάντα παρεσκευάσα ὅπως, ὥστε καὶ σὺ νὰ καρθεθῆς ἐκ τοῦ παιγνιδίου, ὅπερ μέχρι ταῦδε ἐπαιίζας. Ἐνωσον τὴν τύχην σου μετὰ τῆς ἐμῆς. Ἐλθέ καὶ διαμέρισον τὸν θρόνον μου. Ἐσο ἰδικὴς μου. Δύναμαι νὰ παρεσκευάσω τὰς ἀπείρους ἠδονὰς εἰς ἐκεῖνον, τὸν ὁποῖον ἀγαπῶ. Πουγατσέβ, ἀποκρούεις τὸν ἐρωτὰ μου;

Ἡ αὐτοκράτειρα, ὠραία καὶ θαυμασίαν γυνή, πενήντηντα ἑκατομύρια ὑπηκόων ἐξουσιάζουσα, ἐρωτικῶς προσέβλεψε πρὸς τὸν πτωχὸν Κοζάκον.

Ἐν ᾧ ἔλεγε τὰς ἠδεῖας ταύτας καὶ μεθυσιτικὰς λέξεις, ὁ Πουγατσέβ ἠσθάνθη ἐαυτὸν ὑποκείμενον εἰς ἀκατάσχετον δύναμιν, διότι ἡ ἀκολασία τοῦ τελευταίου χρόνου εἶχε διαφθείρει τὸν χαρακτήρα του καὶ τὴν ἐπιμονὴν, ὅπ' ἦς ἐνεπνεέτο πρότερον.

— Αἰκατερίνη, ἐφώνησε, κατέχεις τοιαύτην δύναμιν, ὥστε νὰ γοητεύσῃς τὸν μὴ δυνάμενον ν' ἀντιστῇ. Ὅχι, δὲν εἶμαι Πέτρος ὁ Γ'. ἀλλὰ μόνον πτωχὸς Κοζάκος, γεννηθεὶς εἰς τὰ ἔρημα πεδία τοῦ ἤργῃ. Σὺ μὲν προτείνεις τὸν ἐρωτὰ σου, δεχομαι αὐτόν. Ἀρνήσῃ νὰ φιλοδόξῃ σκέδιὰ μου, διότι ἡ ἰδέα τοῦ νὰ συμμαρισθῶ τοῦ θρόνου σου, με ἀνυψοῖ εἰς τὴν ἠδονὴν, εἰς ἣν τὰ τολμηρότερα ὀνειροπολήματα μου ἠδύνατο νὰ φθάσωσι. Θέλω νὰ σὲ ὑπηρετήσ' ὡς δούλος, θέλω νὰ σὲ λατρεύσω.

Ἐν ᾧ ἔλεγε ταῦτα, προηγῆθη παράδοξος ἀλλοίωσις εἰς τὴν γλώσσαν τῆς αὐτοκρατείας, ἣν οὗτος δὲν παρετήρησεν. Αἰφνιδίως πρὶν οὗτος ἔτι δυνήθῃ νὰ ἐκτελέσῃ τὸ ἀρξάμενον πᾶν ἡμῖν, αὐτὴ ἐπήδησεν ἐπὶ τοῦ θρησκῆ τῆς κάμινου, ἤρπασε τὸ πιστόλιον καὶ διεκλύθη αὐτὸ ἐπὶ τοῦ στήθους αὐτοῦ.

— Κάτω, γονυπέτησον εὐθύς, δούλε, ἐφώνησεν αὐτῇ. Κάτω εἰς τὰ γόνατα πρὸ τῆς κυριάρχου σου καὶ δικαστοῦ σου.

Λύσσα ἐσπινθήροβόλοι εἰς τοὺς ὀφθαλμούς τοῦ Κοζάκου.

— Μηδαμινὲ! ἐφώνησεν ἀνεγείρουσα τὸν λίκον.

Μόλις τὸ στόμιον τοῦ πιστολίου ἦγειλκεν αὐτόν, ἠγέρθη πρῶτον εἰρηχοσύνη

νά πυροβολήσῃ κατὰ τῆς αυτοκρατορίας κ' ἐκινήθῃ εἰς τὰ ὀπίσω.

— Εἶσαι δεινὴ ὑποκρίτρια, εἶπε κινούμενος ἡρέμα πρὸς τὴν θύραν, ἀλλὰ μὴ σκοπεύσῃς! Ἡδύνασο ν' ἀποτύχη, κ' εἴπεται— καλὴν νύκτα εἰς ἀπάσας τὰς θείας ἡδονάς σου καὶ τὰ νυκτερινὰ σου ἔργα! Ἡ ἰδική μου ὁμῶς βολή δὲν θ' ἀποτύχη.

Ἐπλησίασεν εἰς τὴν θύραν καὶ ἠνοιξεν αὐτὴν, χωρὶς ὁμῶς νά πολυμήσῃ ἢ αυτοκράτειρα νά μεταβάλῃ τὴν θέσιν αὐτῆς.

— Ὁ Πουγατοσχέβ σε ἀσπάζετ', Αἰκατερίνη, ἀλλ' ἐκτίμησον αὐτόν, διότι ἐπανέρχεται ὡς Πέτρος Γ'.

— Ἐπναβλεπόμεθ, Πουγατοσχέβ.

Ε'.

Ἐνεκα τῆς ταραχώδους αἰσθήσεως τοῦ κινδύνου, ὃν ἡ Αἰκατερίνη διέφυγεν, ἡ φυσικὴ αὐτῆς ἐνέργεια παρέλυσεν, ἢ ἐπειδὴ ἐφοβήθη νά προσκαλέσῃ τοὺς κρυφίους ἐχθροὺς διὰ τὴν καταδίωξιν τοῦ Πουγατοσχέβ, οἵτινες φανερὰ εὗρέθησαν ὑπὸ τὴν σωματοφυλακίαν τῆς, ἄφηκε τὸ πᾶν ἀνεξέταστον, πλὴν βέβαιον εἶναι ὅτι ἐταράχθη διὰ τὰ κατὰ τὴν ἐσπέραν ἐκείνην συμβάντα.

Τὴν πρῶτην ὁμῶς τῆς ἐπιούσης συνήθειοις περὶ ἑαυτὴν τοὺς στρατηγούς ἐπὶ τῆς πλατείας καὶ διέταξεν αὐτοὺς νά ἐπιχειρήσωσιν ἐπὶ μίαν ἀποφασιστικὴν μάχην, πρὸς προφύλαξιν τοῦ κράτους ἀπὸ τῶν ἐπαναστατῶν.

Ἡ μάχη ἐγένετο καὶ ὁ Πουγατοσχέβ ἠττήθη καὶ ἀποθῆθ' εἰς τὰς ἐρήμους πεδιάδας τοῦ Σαΐα, ἐξ ὧν εἶχεν ἐξωρμηθ' ἢ ἀποστασία.

Πληγωμένος καὶ καταδιωκόμενος, ἐζήτησε καταφύγιον μετὰ σωρείας Κοζάκιων, εἰς τὴν ἀκολουθίαν τοῦ Τούγαρωφ καὶ τῆς θυγατρὸς αὐτοῦ, εἰς τιν' ἀδιάβατον σχεδὸν θέσιν εἰς τὰ ὄρη. Ἐκεῖ ἐπὶ πετρῶδους πλατῶς κατακειμένος, διεσπαρμένος καὶ καθημαγμένος, ἔσχε τὸν καιρὸν ν' ἀναλογισθῇ τ' ἀμαρτήματά του καὶ τὴν ἀστασίαν τῆς τύχης. Ἄλλ' ὁμῶς δὲν ἐσθεύθησαν ὄλαι εἰσέτι αἱ ἐλπίδες αὐτοῦ.

— Τούγαρωφ, ἔλεγεν εἰς τὸν συγκαι-

νωνὸν αὐτοῦ, ἢ τύχη ἐγκατέλειψεν ἡμᾶς, ἀλλ' εἰς τοὺς κατοίκους τῶν Οὐραλίων ἐπικρατεῖ ἀκόμη πάντοτε ὡς Πέτρος Γ'. Τ' ὄνομα τοῦτο ἀρκεῖ νά συντείνῃ εἰς τὸ νά φέρωμεν ὁμοῦ νέον στρατόν.

Ὁ Κοζάκιος ἔσειε τὴν κεφαλὴν διὰ θαυμασίου τρόπου.

— Ἡ ἐλπίς εἶναι ματαία, ἀπεκρίνατο. Τὰ πάντα παρήλθον καὶ ἡ ἀνάστασις καθίσταται ἀδύνατος. Οὐδὲν σοὶ μένει ἄλλο, ἢ νά παραδοθῆς.

— Ἐγὼ νά παραδοθῶ; ἐφώνησεν ὁ Πουγατοσχέβ ἐκπληκτος ἐν ᾧ ἐπιπόνως προσεπάθει νά ἐγερθῇ. Δὲν ἤξεύρεις ὅτι ἡ Αἰκατερίνη, ἐὰν ἡμεῖς παραδοθῶμεν, θά διατάξῃ νά μᾶς τροχίσωσι καὶ διασχίσωσι μέλος πρὸς μέλος;

— Ἡξεύρω τοῦτο, Πουγατοσχέβ, ἐγὼ μόνος δὲν ἔχω τι νά φοβηθῶ. Ἡ ζωὴ σου θέλει χρησιμεύσει ὡς λύτρα διὰ τὴν ἐμὴν. Εἰς μίαν ὥραν θέλω σὲ δεσμεύσει καὶ παραδώσει εἰς τὸν στρατηγὸν Σαμαράβ.

Ἐν ᾧ ἔλεγε ταῦτα, ἤρπασε τὸ ἐγχειρίδιον τοῦ ἔμφακινδύνου ἀνδρός καὶ συνέθλιψε τὰ γόνατ' αὐτοῦ ἐπὶ τοῦ στήθους τοῦ κατακειμένου.

— Ἀναμνήσθητι τὰ προηγουμένα, Πουγατοσχέβ, ἐξήκολούθησεν. Εἶχες ποτε συγκοινωνόν, ὅστις νά σὲ ὑπερέττει περισσότερο καὶ ἀφοβώτερα ἐμοῦ; Τίς ἦτον ὁ πρῶτος, ὅστις σὲ ἀνεκήρυξεν αυτοκράτορα εἰς τὰς ἐρήμους πεδιάδας τῶν Οὐραλίων; Ἐγὼ, ὅστις ἐδάεισα εἰς τὸν δόλον σου τὴν χεῖρά μου, χωρὶς ἐν τούτοις νά σκεφθῶ ν' ἀποκτήσω τι κέρδος, ἐγὼ, εἰς ὃν προσφιλεστέρα ἦτον ἡ λόγχη τοῦ σκῆπτρου, ἢ σκηνὴ τῶν ἀνακτόρων. Ὅ,τι ἐπραξα ὑπὲρ σοῦ, ἐπραξα τοῦτο, διότι ἦσο φίλος τῆς νεότητός μου. Ἀλλὰ σὺ ἐπαδίωξας ἀνόσιον παιγνίδιον μετὰ τῆς πίστειός μου καὶ τὴν πατρικὴν μου ἀγάπην κατεπάτησας! Ἀνάγκη τώρα νά αἰσθανθῆς τὴν ἐπὶ μακρὸν χρόνον παρασκευασθεῖσαν ἐκδίκησίν μου! Εἴσ' ἐνίκας, εἴτε ἠτῶσσο, ἐγὼ δὲν θά ἠδυνάμην νά σὲ προσφυλάξω ἐκ τῆς ἐνδικήσεώς μου. Ἐὰν ἐκέρδιζες τὸν θρόνον, ἐγὼ θά ἤμην εἰς ἐκ τῶν πρώτων, ὅστις θά σ' ἔσχίζεν ἐκ τῆς κεφαλῆς καὶ διὰ τοῦ αἵματος ἐνὸς ἀπίστου, ἤθελον τὴν διφθέραν σου κηλιδώσει.

Ὁ Πουγατοσχέβ ἐγένετο πελιδνός, καὶ ψυχρὸς ἰδρὸς ἐκάλυψε τὸ πρόσωπόν του.

— Βάρβαρε, ἐφώνησε, δὲν εἶμαι ἀκόμη ἐντελῶς ἄθλιος.

— Ὅχι τόσον ἄθλιος, ὅσον κακός.

— Δός μοι τὸν καιρὸν ἵνα μετανοήσω.

— Ζήτησον αὐτόν ἐκ τῆς Αἰκατερίνης.

— Χάρην, Τούγαρωφ!— Μὴ τιμώρει τὸ ἁμάρτημα διὰ κακουργήματός!

— Σὺ ἀπέπεμψας τὴν θυγατέρα μου!

Τοῦ Πουγατοσχέβ ἡ ἐπιθαιναιότης ἠγωνία ἠύξηση μετὰ τὰς λέξεις ταύτας. Εἶδε καθαρῶς ὅτι τὸ μῖσος τοῦ Κοζάκου ἦτον ἀδιάλλακτον κ' ἐσύρετο διὰ τοῦτο ἔρπων εἰς τοὺς πόδας τῆς Σοφίας, ἥτις τεθλιμμένη καὶ σιωπηλὴ ἴστατο ἀπατέρω.

— Ἀγγελε, ἐκέτευεν οὗτος, δι' ἣν τυφλότητα ἔδειξα πρὸς σὲ καὶ διὰ τὸ ἁμάρτημά μου, οὐδεμίαν λέξιν ὑπὲρ ἐμοῦ λέγεις;

— Αὕτη σὲ καταράται, αἰσχρὸν μαιράκιόν! ἐφώνησεν ὁ Τούγαρωφ, ἀποθῶν αὐτόν διὰ τῶν ποδῶν.

— Σὲ συγχωρῶ, Γεμέθα! ἐψιθύρισεν ἡ Σοφία, αὐτοῦ ἀπομακρυνόμενη.

ΣΤ'.

Δεκατέσσαρας ἡμέρας μετὰ ταῦτα, πλῆθος ἀνθρώπων συναθροιστὸ ἐπὶ τῆς μεγάλης πλατείας τῆς Μόσχας, ἔνθα εἶδον κινετο εἰς τὸν λαὸν αἰγμάλωτός τις.

Αἰκατερίνη ἢ Β' εὕρισκετ' ὠσπύτως μεταξὺ τῶν θεατῶν. Μετ' ἀγρίας δὲ χαρᾶς ἐθεάτο αὐτὴ τὸν ὄπισθεν τῶν σιδηρῶν δοκῶν ἔμφυχρον νεκρόν.

— Καλὴν ἡμέραν, Πουγατοσχέβ! ἐφώνησεν αὐτὴ πρὸς τὸν ἀτυχῆ τυχοδιώκτην. Εἶτα στραφείσα πρὸς τὴν περιβητήσαν Ἄσχωφ εἰς τὸν κόμητα Πανίν, οἵτινες συνοδεύον αὐτὴν, προσέθετο:

— Ἀγνοεῖται ἢ κομφοδία ἐτελείωσεν; πρέπει νά γράψω εἰς τὸν Βαλταῖρον ν' ἀναγκάσω ταύτην εἰς αὐτόν.

Τὴν ἐπομένην ἡμέραν ὁ Πουγατοσχέβ ἐτατραχίσθη. Ὁ δὲ Τούγαρωφ καὶ ἡ θυγάτηρ αὐτοῦ ἐπανῆλθον εἰς τὰ πατρῷα ἔρπημα πεδία τοῦ Ἰργῆ.

Α. Ι. ΟΛΥΜΠΙΟΣ.

ΠΕΡΙ ΤΗΣ ΑΝΑΓΚΗΣ

ΤΗΣ ΜΟΡΦΩΣΕΩΣ ΤΟΥ ΚΛΗΡΟΥ.

(Συνέχεια ἴδε φυλ. ΙΣΤ'.)

Ὁ ἐν τῇ κοινῇ προορισμὸς τοῦ κληρου, ὡς γνωστόν, δὲν συνίσταται ἀπλῶς εἰς τὴν οἰκονομίαν τῶν ἱερῶν μυστηρίων, ἀλλὰ καὶ εἰς τὸ κήρυγμα τοῦ Θεοῦ λόγου πρὸ πάντων μετὰ τῆς Χριστιανικῆς διδασκαλίας. Τώρα κατὰ πόσον ὁ ὑπάρχων κληρὸς δύναται ν' ἀναποκριθῇ ἐπαξίως εἰς τὴν ἀποστολὴν του εἶνε περιττόν νά ὑποδείξωμεν, ὡς ἀριδιήλου ὄντος ὅτι, ἐκτὸς τοῦ πρώτου μέρους εἰς ὃ εἶς ἀνάγκης περιορίζεται, εἶνε παντελῶς ἀνίκανος διὰ τὸ δεύτερον, ἄτε στερούμενος τῶν ἀπολύτως πρὸς τοῦτο ἀπαιτουμένων γνώσεων. Ὡς αἰτίους τῆς τοιαύτης αὐτοῦ καταστάσεως οὐδένα ἄλλον πρέπει νά μεμψώμεθα ἢ ἡμᾶς αὐτοὺς; διότι καίτοι ἐκτὸς τούτου μεμψιμοιροῦντες πάντοτε κατηγοροῦμεν αὐτοῦ φιλοερμητικῆς διαθέσεως καὶ ἀγρυπτείας, οὐδ' ὅπως προνοοῦμεθα, ἀπυλάττοντες αὐτόν διὰ καταλλήλου μισθοδοσίας τῆς φροντίδος τοῦ νά πορίζηται τ' ἀπολύτως ἀναγκαῖα διὰ τὰς πρώτας ἀνάγκας, ν' ἀποκόψωμεν πᾶσαν εὐλογοφανῆ πρόφασιν χρηματισμοῦ, καὶ πρὸ πάντων ἵνα παράσχωμεν πολλοῖς ἄλλοις ἐπ' ἄλλα βιοποριστικὰ ἐπαγγέλματα διδομένοις, ἀσφαλῆς ἐν τῷ μέλλοντι ἐχέγγυον συντηρήσεως. Οὕτω δικαίως θά ἐλπίσωμεν ὅτι μετὰ παρέλευσιν οὐ πολλοῦ χρόνου θ' ἀποκτήσωμεν κληρὸν καλῶς μεμορφωμένον καὶ ἀξιοπρεπῆ, καθότι πολλοὶ τότε θέλουσι τραπῆ εἰς τὸ ἱερατικὸν ὑπουργήμα, πεποιθότες ἀδιστακτως ὅτι οὐδαμῶς τοῦ λοιποῦ θά ἦνε ἠναγκασμένοι νά τείνωσι χεῖρα ἐπαίτιδα πρὸς πορισμὸν τῶν πρὸς τὸ ζῆν.

Ναὶ μὲν εἶνε ἀληθὲς ὅτι ὑπὸ ξένην κυβερνήσιν διατελοῦντες καὶ ἐπομένως οὐδεμίαν παρ' αὐτῆς δικαιοσύνην νά ἐλπῶμεν ἀρωγὴν φέρομεν ἀναγκαίως ἅπαντα τὰ βάρη τῶν οὐχὶ ὀλίγων φιλανθρωπικῶν καὶ κοινωνικῶν ἀναγκῶν τῶν ἀπαρατήτων πρὸς τὴν προόδον καὶ εὐμνησίαν ὅ-

ουδέποτε κοινωνικῶς σώματος, ἀλλ' ὅμως τί δὲν δυνάμεθα νὰ κατορθώσωμεν συνδέομενοι στερεῶς διὰ τῆς ἐμοστροφίας καὶ ὀσμῆς εἰς τὴν ἐνόητα καὶ ἀκόπμιον διαχείρισιν τῶν ἠθικῶν καὶ ὕλικῶν ἡμῶν δυνάμεων ἀποδιδόντες. Μήπως δὲν εἶνε κατορθωτὸν νὰ ἐκασφαλίσωμεν πόρους σταθεροί, οἵτινες νὰ ἐπαρκῶσιν εἰς σχηματισμὸν οὐχὶ ὑπερόγκου κεφαλαίου, ἀλλὰ ποσοῦ τινος, ἀναλόγως εὐτελοῦς, ἐξαρκούντος εἰς τὴν μισθοδοσίαν ἐλίγων ἱερῶν καὶ ἱεροδιδασκῶν. Δὲν εἰσερχόμεθα εἰς μικρολόγους λεπτομερείας ἀρκεῖ μόνον ν' ἀναφέρωμεν ὅτι ἐν τῇ πόλει μας Σμύρνῃ, ἐν ἣ πλεον τῶν 70,000 ἐμογενῶν κατοικοῦσι, τριακόσιαι δύο καὶ μόνον ἱερεῖς καὶ ἱεροδιδάκτορες ἐπαρκοῦσιν εἰς τὰς ἀνάγκας τοῦ τόπου, χάριν τῶν ὁποίων ἄς ὑπολογίσῃ ἕκαστος ὅποιον ποσὸν δικτιθέμενον ἐτησίως ἐξαρκεῖ εἰς τὴν μισθοδοσίαν αὐτῶν ἀπ' ἑτέρου δὲ ἄς ἐξευησῆ καὶ μᾶλλον ὁποῖα τακτικὰ προσόδοι ἐκ τῶν διαφορῶν δικαιωμάτων εἰσπράττουσι καὶ θέλει πεισθῆ ὅτι οὐδὲν ἄλλο ἢ καλὴ θέλησις καὶ μικρὰ τίς θυσία δύνανται νὰ θέσωσι τέρμα εἰς τὴν ἀπελπιστικὴν θέσιν τοῦ κλήρου, τοῦ ἀποτελοῦντος τὸ κυριώτατον ἐν ἐκάστη κοινωνίᾳ σωματεῖον. Εἰς αὐτὸν ἀναντιρρήτως ἐνεπιστεῦθημεν τὰ ἱερώτατα, τὴν ἐξάσκησιν τῆς θρησκείας, τὴν ἠθικὴν διδασκίαν τῶν καρδιῶν τῶν τέκνων μας καὶ παρ' αὐτοῦ διὰ τοῦ κηρύγματος τοῦ θεοῦ λόγου προσδοκώμεν τὴν κατὰ Χριστὸν μόρφωσιν τοῦ λαοῦ, τὴν ἐξημέρωσιν τῶν ἠθῶν καὶ τὴν ἀναζωπύρωσιν τοῦ πρὸς τὴν παιδείαν καὶ τὰ καλά ζήλου αὐτοῦ. Δι' αὐτοῦ καὶ μόνου συνετῶς ποδηγετούμενοι θά βεβαδίσωμεν ἀσφαλῶς τὴν ὑπὸ πολλῶν περισπασμῶν ἀποπλανημέναν πορείαν ἡμῶν, ἀναγκάσοντας τὴν ἀρχαίαν πρὸς τὴν θρησκείαν πίστιν τῶν πατέρων μας. Καί τῳ ὄντι δὲν δικαιούται τις εὐλόγως ν' ἀποδώσῃ τὴν πρὸς τὰ θεῖα ψυχρότητα τῶν πλείστων νέων, — οἵτινες μετὰ ταῦτα θά ἀπαρτίσωσι διὰ τῆς οἰκογενείας τὴν κοινωνίαν — καὶ τὴν ἔλλειψιν παντὸς σεβασμοῦ εἰς ὅ,τι ἱερὸν, εἰς αὐτὴν ταύτην τὴν ἀμάθειαν τοῦ κλήρου, καθ' ἃ μὴ δυναθέντος νὰ ἐμπισθῆται ὑποὶ τῆς παιδικῆς ἠλικίας τὸν πρὸς τὰ θεῖα σεβασμὸν καὶ νὰ θεωρηθῇ τῆς

ἀπαλὰς τῶν καρδιῶν διὰ τοῦ πυρὸς τῆς θρησκείας;

Πρὸς ἐπίματρον δὲ καὶ οἴνοι ἐπικυροῦντες τὰς ὑπὸ τῶν ξένων ἐξ ἐπιπολαίου βεβαίως παρατηρήσεως εἰς ἡμᾶς ἀποδιδόμενας κατηγορίας, ὅτι διὰ τὰς δὴ φύσει οἱ Ἕλληνας ἀπαίδευτοι μὲν εἰσὶ λάτρυον ἀνευ συναισθήσεως, μικρὸν τι δὲ τὴν διανοίαν ἀναπτυχθέντες ἀποβάλλουσι πᾶν αἰσθητικὸν θρησκευτικὸν, βλέπουσιν παρ' ἐλλείψιν σπουδαίαν ἠθικῶς δὲ ἐξεταζόμενος εἶναι ὅλος ἀμειπτος καὶ ἀνεπίληπτος δίκαιον δὲ εἶναι καὶ περὶ τοῦτου τοῦ σήμερον ὑπάρχοντος κλήρου νὰ κληθῆ φροντῆς, καὶ τοῦτου δυνατὸν νὰ γείνη διὰ τῆς ἐκπονήσεως μοναστηρικῶν κτημάτων, ἅτινα ἀνευ πλάθης περιουζούμενον τοῦ ὑπερόγκου τῶν μονῶν ἀριθμοῦ, δύνανται ν' ἀφιερωθῶσιν εἰς τὴν χρείαν ταύτην. Ἐάν τοιαύτη φροντὴς κληθῆ, τότε καὶ εἰς τὴν θεολογικὴν σχολὴν θέλει δοθῆ νέα ζωὴ, καὶ πολλοὶ ἐκ τῶν νέων, οἵτινες σήμερον τρέπονται εἰς ἄλλα ἐπαγγέλματα βιοποριστικά, θέλουσι τροπῆ εἰς τὴν ἡμετέραν ἐπιστήμην καὶ αὐξήσει τὸν ἀριθμὸν τῶν μαθητῶν αὐτῆς ἐπ' ἀγαθῇ τῆς ἐπιστήμης, τῆς ἐκκλησίας καὶ τοῦ ἐθνους ἡμῶν. Εἰς πλήρωσιν τοῦ ἔργου τοῦτου τῆς μορφώσεως τοῦ κλήρου ἀναπόφευκτος εἶναι ἐν μὲν τῇ ἐλευθέρᾳ Ἑλλάδι ἢ τῆς Κυβερνήσεως, ἐν δὲ τῇ δούλῃ ἢ πάντων τῶν ἐντὸς καὶ ἐκτὸς ἐμογενῶν συνδρομή.»

» αὐτὴ ἐκκλησιαστικὸν φόρον νὰ μισθοδοτήσῃ ἐπαρκῶς πάντα ἐξερχόμενον τῆς θεολογικῆς σχολῆς τοῦ Πανεπιστημίου καὶ φέροντα προλύτου αὐτῆς δίπλωμα, δὲν θέλει παρέλθει μία γενεὰ καὶ θέλομεν ἔχει κλήρον διανοητικῶς ἀξίον τῆς ἀποστολῆς καὶ τοῦ προορισμοῦ τοῦ λέγομεν διανοητικῶς, καθ' ὅσον ὁ ὑπάρχων μόνον ὑπ' αὐτὴν τὴν ἐσῶψιν παρουσιάζει ἔλλειψιν σπουδαίαν ἠθικῶς δὲ ἐξεταζόμενος εἶναι ὅλος ἀμειπτος καὶ ἀνεπίληπτος δίκαιον δὲ εἶναι καὶ περὶ τοῦτου τοῦ σήμερον ὑπάρχοντος κλήρου νὰ κληθῆ φροντῆς, καὶ τοῦτου δυνατὸν νὰ γείνη διὰ τῆς ἐκπονήσεως μοναστηρικῶν κτημάτων, ἅτινα ἀνευ πλάθης περιουζούμενον τοῦ ὑπερόγκου τῶν μονῶν ἀριθμοῦ, δύνανται ν' ἀφιερωθῶσιν εἰς τὴν χρείαν ταύτην. Ἐάν τοιαύτη φροντὴς κληθῆ, τότε καὶ εἰς τὴν θεολογικὴν σχολὴν θέλει δοθῆ νέα ζωὴ, καὶ πολλοὶ ἐκ τῶν νέων, οἵτινες σήμερον τρέπονται εἰς ἄλλα ἐπαγγέλματα βιοποριστικά, θέλουσι τροπῆ εἰς τὴν ἡμετέραν ἐπιστήμην καὶ αὐξήσει τὸν ἀριθμὸν τῶν μαθητῶν αὐτῆς ἐπ' ἀγαθῇ τῆς ἐπιστήμης, τῆς ἐκκλησίας καὶ τοῦ ἐθνους ἡμῶν. Εἰς πλήρωσιν τοῦ ἔργου τοῦτου τῆς μορφώσεως τοῦ κλήρου ἀναπόφευκτος εἶναι ἐν μὲν τῇ ἐλευθέρᾳ Ἑλλάδι ἢ τῆς Κυβερνήσεως, ἐν δὲ τῇ δούλῃ ἢ πάντων τῶν ἐντὸς καὶ ἐκτὸς ἐμογενῶν συνδρομή.»

(Ν. Δαρμαλᾶ Λογ. Ἐναρκτ. σελ. 13).

Τὴν ἀνάγκην κλήρου εὐπαιδεύτου τιτιᾶς ἀληθῶς φιλοπάτριδος λαϊκοῖ τε καὶ κληρικοῖ πρὸ πολλοῦ συναισθανόμενοι, ἀνίδρυσαν κατὰ καιροῦς πρὸς τὸν σκοπὸν τοῦτον τρεῖς ἐν τῇ Ἀνατολῇ θεολογικῆς σχολῆς, ἐν αἷς ἐξεπαιδεύθησαν πολλοὶ κληρικοὶ καὶ προσηνῆς τὸ εἰς ὃ ἀνήκον σωματεῖον τυμήσαντες καὶ πολλὰς ἐπιρρνεῖς θέσεις κατασχόντες. (1) Ἀλλ' ὅμως ὁ ἀριθμὸς τῶν ἐκ τῶν σχολῶν τούτων ἐξερχομένων ἀπεδείχθη ἐκ τῶν ὑστέρων ἀνεπαρκῆς πρὸς τὰς καθόλου ἀνάγκας τῆς ἐκκλησίας.

(1) Εὐχαρίστως μνησθήσομεν ὅτι τῇ φιλοτίμῳ δαπάνῃ ἐμογενοῦς ἀνεπερθησέναι καὶ νέα σχολὴ ἐν τῇ ἐπικριτῷ θέσει τῆς Κερκυραίας.

τοῦτο δὲ, καθότι οἱ πλείστοι ἀποφρονοῦντες, καὶ τοὶ καλῶς κατ' ἐπιστάσεις διὰ ν' ἀναλάβωσι τὰ καθήκοντα τῆς εἰς ἦν ἀφιερῶθησαν δικαιοσύνης, ἀποβάλλουσι παραχρητὰ τὸ ἔσσαν καὶ εἰσερχόμενοι εἰς τοὺς κόλπους τῆς κοινωνίας, καὶ διότι καὶ ὁ μικρὸς ἀριθμὸς τῶν ἐμμενόντων ἐν τῇ δικαιοσύνῃ τελειοποιῶν, μὴ εὐρίσκων θέσιν ὁπωσοῦν ἱκανοποιήσαν αὐτόν, καὶ ἀμύητος εἰσέει: τῆς καλογηρικῆς βραδύτητος τυγχάνων, εἰσερχεται ἐξ ἀνάγκης εἰς τὴν τάξιν τῶν ἱεροκλήρων καὶ ἱεροδιδασκῶν, μόλις καὶ γλίσχωρτος ἐκ τοῦ μισθολογίου πενυχρᾶς τινος σχολῆς, ἢ καὶ πλουσιῶς μισθοδοτουμένου ἱεράρχου ἀποζῶν. Συνεπεί τούτου ἀποθηρυνόμενος ἕκαστος, ὁπωσοῦν ἀνεπτυγμένος, ἢ καὶ μεγαλλίτερως παιδείας διῶν, οὐδόπως τολμᾷ ν' ἀναλάβῃ τὸν καθ' ἑαυτὸν εἰς τὴν πνευματικὴν καὶ ἠθικὴν τοῦ ἐθνους του ἀνάπλασιν. Τοιοῦτοτρόπως τὸ σταδίον μένει ἐλευθέρην εἰς τὸν τυχόντα, ὅστις ἀνευ οὐδεμιᾶς ἀπαιτήσεως γνώσεως καὶ ἱκανότητος, ἀβρόχους ποσὶ τρόπον τινά, εἰσερχεται εἰς τὸ ὑψηλὸν ὑπεύργημα τῆς ἱεροσύνης. Παρὰ τοῦ βουλομένου νὰ προχειρισθῆ εἰς κοσμικὸν ἱερέα, ἐλεγει ἐσχάτως κατὰ τὴν ἐν Ἐρμδεν σύνοδον τῶν δικμαρτοφρομένων ὁ ἐν τῇ πόλει ἡμῶν διατρούφας Γερμανὸς Θεολόγος Axenfeld, δὲν ἀπαιτοῦνται προσόντα μεγάλα ἢ πολλὰ. Ἀρκεῖ ν' ἀποπλήρησῃ τὰς λειτουργίας καὶ νὰ μᾶλλον τὴν ἀνάγκην καὶ τὴν γραφὴν καὶ τινες τελετὰς τὰ ἐπίλοιπα χειροτονηθῆ διὰ τῆς χειροτονίας ὡσανεὶ διὰ βᾶθου μαθητικῆς. Συμμετώπια συμβαίνει πολλὰς μετὰξὺ ἐπιτετικῶν καὶ ἱερέων ἢ ἐφημερία ἀγορεύεται ἀντὶ 20 λιτρῶν. συνέθῃ ἐνίοτε ληστικός διαδόχτος νὰ χειροτονηθῆ αἴφνης προσηνῆς. Οὕτω ἠθικὰ προσόντα ἀπαιτοῦνται, οὔτε ἢ ἐκ παίδων ἀγωγή, οὔτε ἢ διὰ τοῦ κηρύγματος ἐρμηνεία καὶ ἐφαρμογὴ τῶν θεμελιωδῶν τοῦ Χριστιανισμοῦ ἀληθειῶν ἐπὶ τὸν οἰκογενειακὴν καὶ τὸν κοινωνικὸν βίον. Οἱ λόγοι οὗτοι τοῦ ἐπισήμου ξένου καὶ τοὶ δὲν εἶναι ἄμειροι ὑπερβολῆς, οὐδὲν ἔπτον χαρακτηρίζουσι ζωικῶς τὴν ἐν τῇ ἡμετέρῃ ἐκκλησίᾳ ἐπικρατούσαν χυλάρην καὶ ἐκρύψην κατὰστασιν.

Τούτων οὕτως ἐχόντων οὕτε ταῖς ἀπαιτήσεις καὶ τῇ προσόδῳ τοῦ αἰῶνος σύμφωνα θὰ βεβαίως, οὕτε τὸν ἐκπολιτιστικὸν ἀγῶνα τῆς Ἀνατολῆς, ὃν μετὰ τοσαύτης πεποιθήσεως ἀνελάθομεν, θὰ δυνηθῶμεν ποτὲ νὰ κατορθώσωμεν ἄξιουντες νὰ θεωρηθῶμεν ὑπὸ πάντων ὡς τὸ πρότυπον τῶν ἐν τῇ Ἀνατολῇ ἔθνων ὀφειλομένων νὰ ἐργαζώμεθα ἀνεκδοτόως πρὸς τοῦτο διὰ δὲ τῆς διαδόσεως τῆς ἀληθείας παίδειας μόνον, ἀς ἦμεθα βεβαίοι, ὅτιθὰ φθάσωμεν εἰς τὸν σκοπόν, εἰς ὃν ὑπὲρ αὐτῆς τῆς Θεῆς προνοίας προωρισθήμεν.

Οὐχὶ βεβαίως ἢ στέρησις τῶν ἀπαιτούμενων ἠθικῶν καὶ ὑλικῶν μέσων εἶνε ἡ αἰτία τῆς νῦν ὀπισθοδρομήσεως ἡμῶν ἐν τῇ πορείᾳ τῶν ἔθνων, ἀλλ' ἡ παρ' ἡμῶν ἔλλειψις καλῆς καὶ ἰσχυρᾶς θελήσεως.

Ἄς μὴ μᾶς ἐκφοβίσῃ ἡ ἐνυπάρχουσα ἴσως ἰδέα, ὅτι εἶνε δύσκολος ἢ ἐπὶ τοῦ παρόντος πραγματοποιήσις αὐτῆς, καθότι τὰ πρὸς τοῦτο μέσα, ὡς καὶ προηγουμένως ὑπεδείξαμεν, εἶνε ἀπλούστατα ἀρκεῖ νὰ ἀρωμεν διὰ παντός ἐκ τοῦ μέσου τὸ αἷτιον, τὸ δικαιονίζον τὴν ἐπιζημίαν καὶ ἐπὶ τοσοῦτον ἐπασχολούσαν καὶ ἐπιβραδύνουσαν τὴν πρόσδον τοῦ ἔθνους κατὰστασιν τοῦ κλήρου τῆς σήμερον, τὴν ἔλληψιν τούτῃ « μισθοδοσίας αὐτοῦ. Οἱ ὑπηρέται τῆς θερησκείας πρέπει νὰ ἔχωσι μισθόν, καὶ ὁ μισθὸς τῶν νὰ ἦναι μόνιμος » (Μακκαρὲλ Στοιχ. Δημ. Δικ. σελ. 413) εἶναι ὁ μόνος ὁρος δι' οὗ θὰ ἀποκτήσωμεν κλήρον εὐπαιδευτον μεμωρημένον καὶ ἄξιον τῆς ἀποστολῆς του, καὶ αὐτὸθι κατέληξαν πάντες, ὅσοι περὶ τοῦ ζητήματος τούτου ἐπραγματεύθησαν. Οὕτω δὲ οὐδὲν ἄλλο ἐναπομένει ἢ ἡ δέουσα αὐτοῦ ἐφαρμογὴ ἐν ἐκάστη τῶν κατ' ἡμᾶς κοινοτήτων ὑπὸ τῶν προκαθημένων ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ κληρικῶν καὶ τῶν λοιπῶν προκρίτων, ὡς καθῆκον καὶ χρέος ἀναπόφευκτον ἐχόντων νὰ προίστανται ἄεποτε καὶ ν' ἀναλαμβάνωσι— τῇ ἐπιδοθεῖσῃ βεβαίως καὶ τῶν λοιπῶν ἑμογενῶν, οἵτινες ἀς τὸ ἐμολογήσωμεν ἐγκαυχώμενοι πόποτε δὲν ἤρνήθησαν φιλοτιμίως πάνυ νὰ συμπράξωσι αὐτοῖς— πᾶν τὸ ἀφορῶν ἐν μέρει μὲν τὴν πρόσδον καὶ ἀνάπτυξιν ἐκάστης κοινοτήτος, καθόλου δὲ συμπαντος τοῦ ἔθνους.

Μ. ΤΣΑΚΥΡΟΓΑΟΥΣ.

ΙΟΥΛΙΑ.

Διήγημα

(Συνέχεια ἴδε Φυλ. ΙΔ'. καὶ τέλος.)

I.

Περὶ τὴν 2. μ. μ. τῆς ἐπιούσης αἰφαιτηταί τῆς νομικῆς ἴσταντο πρὸ τῆς σχολῆς τῶν περιμένοντες νὰ φθάσῃ ἡ ὥρα τοῦ μαθήματος, ὅτε τις τῶν συμμαθητῶν ἐφάνη εἰς τινος γωνίας κρυγάζων καὶ σεῖων διὰ τῆς χειρὸς ἐφημερίδα ἣν ἐκράτει.

— Τί συμβαίνει; τί πράξει; ἠρώτησαν ὅλοι ἐκεῖνοι ὁ ἐμπὸς τῶν ζωνῶν.

— Δὲν ἐμάθετε; Ἡ ἡρώτις μας, ἡ Ἰουλίνα, ἐκείνη διὰ τὴν ὁποίαν τρελαίνεται ὁ φίλος μας Ἐρρίκος, εἶναι ἐκδεδιχημένη πρῶτης τάξεως!

— Ψεῦδος! ἐκράγασε φωνὴ τις ἐξεληθούσα ἐκ τοῦ ἐμίλου.

— Καλά! ἀπήντησε πρὸς τὸν διακώψωντα ὁ κρατῶν τὴν ἐφημερίδα, εἶτα δὲ ἐξηκολούθησε λαλῶν πρὸς τοὺς ἄλλους.

— Κρῆμα εἰς τὴν σεμνότητα μεθ' ἧς διήρχετο! εἶναι διεσθαρμένη, εἶναι κλέπτρια! τοῦτο δὲ εἶναι τόσον ἀληθές, ὅσον ὅτι εἶναι ἡμέρα καὶ ὅτι ἐγὼ ὀνομάζομαι Λουδοβίκος.

— Συκοφαντία! ἀφήσατε τὴν δύστινον νεάνίδα ἡσυχον, καὶ μὴ θέλητε νὰ παίζητε μετὰ τὴν δυστυχίαν, διέκοψεν ὁ πρωγὸς τῆς Ἰουλίνης φίλος προσερχόμενος. Τί σὰς πταίνει τὸ ἀτυχὲς κοράσιον!

— Πρωγὸ μου ῥομαντικὸς! πόσον σὲ λυποῦμαι! Σὲ ἐμάγευσαν, ὡς φαίνεται, οἱ λαμπροὶ τῆς Ἰουλίνης ὄφθαλμοί, καὶ ἔχασες τὰς φρένας σου! Διὰ νὰ σὲ ἀποδείξω ὁμῶς ὅτι δὲν λέγω λόγους, ἀλλὰ πράγματα, ἄκουσον καὶ σὺ καὶ ὅσοι ἄλλοι δὲν πιστεύετε, ἀκούσατε.

Ἐκτυλίξας τὴν ἐφημερίδα καὶ ἀναβάς ἐπὶ τινος λίθου τοῦ πεζοδρομίου ἀνέγνω. « Αὐρὶον θὰ δικασθῇ ἐν τῷ πλημμελειοδικεῖῳ νεῦνις τις συλληφθεῖσα χθὲς τὸ ἑσπέρας ἐν τῇ ὁδοῦ.. κλέπτουσα ἐκ τινος καταστήματος τιμίου καὶ ἠσύχου πολί-

του πράγματα πολῦτιμα. Ἡ κόρη αὐτῆ νεωπάτη τὴν ἡλικίαν καὶ ὠραιότητα ὀνομάζεται Ἰουλίνα Ἐπερνὸ.

λέγεται δὲ ὅτι ἀνήκει εἰς συμμορίαν κλεπτῶν διοργανωμένην καὶ ὅτι ἔχει κάμει καὶ ἄλλας κλοπὰς. Ἡ δίκη θὰ ἦναι λίαν περίεργος καὶ θὰ συρρεύσῃ ἀρετὸς κόσμος εἰς τὸ δικαστήριον. »

— Ἐπεύθητε λοιπόν, φίλοι μου, ὅτι ὁ ἄγγελός μας ἦτο διάβολος μεταμορφωμένος καὶ ὅτι δὲν πρέπει νὰ ἐμπιστευθῶμεν εἰς τὰς ὠραίας; Καὶ ἔπειτα μὲ κατηγερέτε ἐνίοτε ὅτι προτιμῶ νὰ καταδιώκω τὰς ἀσχήτους! Ἀλλὰ μήπως ἐλάβετε καιρὸν νὰ φιλοσοφήσετε ἐπὶ τῶν ἀνθρωπίνων πραγμάτων; Κυνηγεῖτε φίλοι μου, ἀδελφίμου, τὰς ἀσχήτους, διὰ νὰ ἔχετε ἐλπίδας ἐπιτυχίας. Ὅπωςδήποτε χαίρω διὰ τὸ συμβῆναι τοῦτο, διότι ἠδυνήθη δι' αὐτοῦ νὰ σὰς ἀποδείξω τὴν θεωρίαν μου ταύτην ἀναμφισβήτητον. Ἡ Ἰουλίνα σας περιεφρόνησε τὸν Ἐρρίκον, ὅστις βεβαίως θὰ τῇ προσήνεγκε πολλὰ, διότι θὰ εἶχεν ἄλλους καλλιτέρας, πλουσιωτέρους αὐτοῦ. Τοῦτο δὲ, διότι ἦτον ὠραία ἐὰν ὁμῶς ἦτον ἀσχήμος... ὦ τότε θὰ ἐτρελαίνετο δι' αὐτόν. Ἀλλὰ διὰ νὰ μὴ πολυλογῶ, πιστεύω ὅτι θὰ κρηρυχθῆτε ὑπὲρ τῆς ἀρχῆς μου.

Μετὰ τὸν αὐτοσχεδῖον τοῦτον sub frigido jove λόγον ὁ ῥήτωρ κατέβη τοῦ αὐτοσχεδίου ἐπίσης βήματος.

— Εὐγε! εὐγε! μᾶς ἐφώτισες! μᾶς ἐκέρδησας! ἤκουοντο ἐξ ὅλης τῆς πλατείας καὶ ἐξ ὅλων τῶν στομάτων τῶν φοιτητῶν, οἵτινες εἶχον συρρεύσει ἰδόντες τὸν ῥήτορα κινουντα τὰς χεῖρας καὶ κρατοῦντα τὴν ἐφημερίδα καὶ νομισάντες ὅτι πρόκειται περὶ τινος στάσεως ἢ διαδηλώσεως ἐκ τῶν συνήθων.

— Ἀλλὰ ποῦ εἶναι ὁ ῥομαντικὸς μας; ἠρώτησαν ὁ ῥήτωρ. Ἐξηφανίσθη ὁ δυστυχὴς! Ὁ διάβολος τὴν αγαπᾷ σ τ ἀ γεμάτα!

Τῶντι ὁ ἀτυχὴς νεανίας ἀκούσας τὸ διάφορον ἐκεῖνο τῆς ἐφημερίδος ἀπῆλθε λάθρα κλειάν καὶ ἔχων τὴν ὁδὸν ἐν τῇ καρδίᾳ Ἐσκέπτετο ὅτι ἡ κόρη ἐπραξε τὸ ἐγκλημα ὀλίγον μετὰ τὴν ὥραν, καθ' ἣν οὗτος ἀπεφάσισε νὰ ὑπάγῃ εἰς τὴν οἰκίαν της, ὅπως τῇ προσεγγίξῃ τὴν συν-

δρομὴν του. Ἐπέπληττεν ἑαυτόν, διότι δὲν ἔδραμε κατόπιν της, νὰ ἐρωτήσῃ αὐτὴν ἂν εἶχεν ἀνάγκην τινός. Ἐσυλλογίζετο πάντα ταῦτα καὶ εὗρισκεν ἑαυτόν ἀδικαιολόγητον, καὶ ἐν τῇ ἀπελπίσει του ἐνόμιζεν ὅτι ἐκεῖνος ἦτον ὁ κύριος τοῦ ἐγκλήματος ἐνοχός!

ΙΑ'.

Τῶντι τὴν ἐπιούσαν τὸ ἀκρακτήριον τοῦ πλημμελειοδικείου ἦτο πλήρες ἀνθρώπων, παρασυρθέντων ἀπὸ τὴν εἰδησιν τῆς ἐφημερίδος. Τὸ ἦμισυ ὠραῖον τοῦ ἀνθρωπίνου γένους, εἰς τὴν περιέργειαν τοῦ ὁποίου ὁ κόσμος ὀφείλει τὴν δυστυχίαν καὶ τὰς συμφορὰς του, ἀντιπροσωπεύετο ὑπὸ πολλῶν κυριῶν κατεγουσῶν τὰς πρῶτας θέσεις τοῦ ἀκρακτηρίου. Παρήσαν ὁσαύτους καὶ οἱ φίλοι ἡμῶν φοιτηταί, οἱ μᾶλλον ἐνδιαφερόμενοι εἰς τὴν παρούσαν ὑπόθεσιν, θορυβοῦντες, ἀσταίζόμενοι καὶ λέγοντες μυστίας ὅσας τῶν ἀνοησιῶν ἐκεῖνων τῶν μεστῶν εὐφυίας καὶ παρισυνῶ ἄλατος.

Ἐπὶ τέλος παρουσιασθέντων τοῦ παθόντος, τῆς ἀδικησάσης καὶ τῶν μικρῶν, ἤρξατο ἡ δίκη.

Ἀμα ἐπεφάνη τὸ ὠραῖον καὶ ὄχρον τῆς Ἰουλίνης πρόσωπον καὶ τὸ χάριεν ἀνάστημά της κλίνον ὡπὸ τὸ βάρος τῆς φοβερᾶς δυστυχίας, διηγέρθη ψίθυρος διαδραμῶν τὸ δικαστήριον ὅλων.

— Τόσφ νεὰ, τόσφ ὠραία, καὶ κακοῦργος! ἔλεγον τινες.

— Ποῦ κατῆντησεν ὁ κόσμος! ἔλεγον ἄλλοι

— Ἡ κοινωνία εὕρσκεται εἰς ἀποσύνθεσιν!

— Ὁ νόμος πρέπει νὰ φανῇ ἀμείληκτος· πρέπει νὰ κτυπηθῶσι κατακέφαλα αὐτοὶ οἱ καταεργατοί!

Αἱ κυρίαι ἐπίσης εὗρον ἀφορμὴν νὰ χύσωσιν ἅπασαν τὴν χολὴν τῶν ἐναντίον μιᾶς ἀνηκούσης εἰς τὸ φῶλόν των— ἀφοῦ μάλιστα εἶχε τὸ ἀτύχημα νὰ ἦναι ὠραία!

Ὁ δὲ πρωγὸς φοιτητῆς ἐβουβίσθη εἰς τινος γωνίαν περίλυπος, ὅπως ἠδύνατο νὰ βλέπῃ καὶ ν' ἀκούῃ τὰ πάντα, χωρὶς νὰ φαίνεται.

Μετὰ τὰς συνήθεις διατυπώσεις τῶν

δικαστηρίων « πῶς ὀνομάζουσαι, ποῦ ἐγεννήθησθε, τί πρεσβύται, ποῦ κατοικεῖτε » καὶ τὰ λοιπά,

— Κατηγορεῖται ὅτι ἐκλεψας προχθές τὸ ἐσπέρας ἓνα ἄρτον, ἐν τῇ ὁδῷ . . . ἐκ τοῦ ἀρτοποιείου Μαρτίου, εἶπε πρὸς τὴν Ίουλίαν ὁ ἀνθρώπος τοῦ νόμου. Τί ἀπολογεῖσαι;

— Δυστυχῶς ναί, κύριέ μου, ἐψέλλισεν ἡ Ίουλία.

Νέος ψίθυρος διέδραμε τὰς τάξεις τοῦ ἀκροατηρίου.

— Ἴδού τὸ πολυτίμιον πρᾶγμα τὸ ὁποῖον ἐκλεψεν ἡ δυστυχὴς! εἶπεν εἰς τῶν φοιτητῶν.

— Ἀληθῶς μεγάλη ζημία διὰ τὸν τίμιον καὶ ἡσυχον πολίτην! εἶπεν ἄλλος.

— Καὶ ἔπειτα ἄς λέγουν τινὲς ὅτι δὲν θέλουσι ὅλοι οἱ ἐφημεριδογράφοι κρέμασμα! εἶπε τρίτος.

Ἄλλος δέ, καὶ μάλιστα τινὲς τῶν κυριῶν, εἶπε μὴ ἀκούσαντες καλῶς τὴν ἀπάντησιν τῆς νέας καὶ νομίζοντες ὅτι πρόκειται περὶ κλοπῆς πολυτίμιον ἀληθῶς πραγμάτων, εἶπε προσποιηθέντες ὅτι δὲν ἤκουσαν,

— Μετὰ πόσης ἀναισχυντίας ὁμολογεῖ τὸ ἐγκλημά τις ἡ ἀναίδης! ἔλεγον.

— Τίς σὲ ὤθησε πρὸς τοῦτο, κόρη μου, ἠρώτησε καὶ πάλιν ὁ δικαστής.

— Δυστηθῆτέ με, κύριε πρόεδρε, μὴ μ' ἐρωτᾶτε εἶναι τόσῳ θλιβερά αὐτὴ ἡ ἱστορία! Τοῦτο μόνον ἤξεύρω, ὅτι δὲν εἶμαι τοιαύτη, οἶον μὲ νομίζετε.

— Δὲν ἀρκεῖ μόνον τοῦτο, τέκνον μου, πρέπει ν' ἀποδείξῃς τὴν ἀθωότητά σου. Τὴν στιγμήν καθ' ἣν σὲ συνέλαβον ἐκράτεις εἰς χεῖρας ἐπιστολήν τινά; πῶθεν προήρχετο ἡ ἐπιστολή αὕτη;

Ἡ κεφαλὴ τῆς δυστυχῆς κόρης, ἀκουσάσης ὅτι τὸ γράμμα ἐκεῖνον, τὸ ὁποῖον κατὰ τὴν βιαίαν φυγὴν ἐκ τῆς κατοικίας τῆς ἔλαβε μεθ' ἑαυτὴν ἐν τῇ ταραχῇ τῆς, περιήλθεν εἰς χεῖρα ἄλλων, κατέπεσεν ἐκ τῆς αἰσχύνης. Σκεφθεῖσα ὁμῶς ὅτι ἡ σιωπὴ τῆς θά καθίστα αὐτὴν μάλλον ἐνοχον εἰς τὰ ὄμματα τῶν δικαστῶν καὶ τοῦ δημοσίου καὶ ἀντλοῦσα θάρρος ἐκ τῆς ἀπελπισίας τῆς ἀπεράσιε ν' ἀπολογηθῇ.

Ὁ πατήρ μου, εἶπεν, ἦτο γενναῖος καὶ ἐντιμὸς στρατιώτης φρουρθεὶς κατὰ τὴν

ἐφοδον τοῦ Μιλακῶρ. Ἀπέθανεν οὐδὲν ἄλλο ἀφήσας εἰς ἐμὲ καὶ τὴν μητέρα ἢ τὸ ἐντιμὸν ὄνομά του καὶ μικρὰν μου σύνταξιν. Ἐξῶμεν ἀρμότεροι ἐκ τοῦ ἐργουμας ἤτυχοι καὶ εὐτυχεῖς, ὅτε ἐπὶ ἔθε κατόπιν ἡ ἀσθένεια καὶ μετ' ὀλίγον ὁ θάνατος τῆς μητρός μου. Ἐμείνα εἰς τὸν κόσμον τούτον μόνη, ἀνευ οὐδενὸς στήριγματος, πρὸς δὲ καὶ ἀνευ χρημάτων, διότι ὅλας ἡμῶν τὰς ἐξοικονομήσεις εἶχε καταδαπανήσει ἡ ἀσθένεια τῆς μητρός μου. Εἰργαζόμενα παρὰ τινὲς κυρία καὶ ἐκ τῆς ἐργασίας μου ἐπορίζομαι τὰ πρὸς τοῦ ζῆν, ἀλλὰ καὶ ἡ κυρία αὕτη ἐπτώχευσε μετ' ὀλίγον. Μὴ δυναμένη δὲ νὰ εἴρω ἐργασίαν ἐδαπάνησα ὅτι εἶχεν ἡ νόσος μοὶ ἀφήσει. Ἐπὶ τέλους ἐπῆλθεν ἡ παντελής στέρησις. Οὐδὲν ἄλλο μοὶ ὑπελείπετο ἢ ν' ἀποθάνω τῆς πείνης. Τότε μοὶ ἐστάλη ἡ ἐπιστολή ἐκεῖνη, τῆς ὁποίας τὸ περιεχόμενον μόνον μετὰ φρίκης ἀναμνήσκουμαι.

Τὴν περιεφρόνησα! Ἄλλ' εἶχον νὰ φάγω δύο ὀλοκλήρους ἡμέρας, καὶ ὁ θυρωρὸς ἀπῆλθε τὸ ἐνοίκιον. Ἡ κεφαλὴ μου ἔκκαιε, καὶ ὁ πυρετὸς μὲ εἶχε καταλάβει· ἐκινδύνευον νὰ παραφρονίσω. Τὰ κατόπιν συμβάντα ἀμυδρὰ, ὡς ὕπνιον, παρίστανται εἰς τὴν μνήμην μου. Μοὶ φαίνεται ν' ἀνέγνωσα καὶ πάλιν τὴν ἐπιστολήν, ἣτις ἐκυλίετο εἰς τὸ δωμάτιόν μου. Ὁ δαίμων τῆς ἠδουπαθοῦς ζωῆς, ἣτις μὲ ἐκάλεε μὲ τοσοῦτον ζωικῶν χρώματα ἀφ' ἑνός, ἡ πείνα καὶ ὁ ἐξ αὐτῆς θάνατος ἀφ' ἑτέρου μ' ἐτάραξαν καθ' ὀλοκλήριον τὰς φρένας. Ἐρίφθη ἐξω τοῦ δωματίου, μὴ γνωρίζουσα τί πράττω, κατέβην μετὰ σπουδῆς τὴν κλίμακα, ὤρμησα ἐξω τῆς οἰκίας καὶ ἤρχισα νὰ τρέχω μὲ ὄλας μου τὰς δυνάμεις, ὡς καταδικωμένη ὑπὸ τοῦ φάσματος τοῦ θανάτου. Μοὶ φαίνεται ὅτι ἔτρεξα πολὺ, διότι, ὅταν ἐστάθην, ἤμην, κατάκοπος. Παρατήρησα ὅτι εἶχον ἐνώπιόν μου παράθυρον ὀπισθεν τῆς ὑέλου τοῦ ὁποίου διεκρίνοντο ὠρεῖοι ἄρτοι. Ἡ πείνα μ' εἶχεν ἀφανίσαι, τὰ ὄπτα μου ἐδόμοδον, ἐνόμιζον ὅτι τὰ περὶ ἐμὲ ἀντικείμενα ἐστρέφοντο. Ἐρίφθη ἐπὶ τοῦ παραθύρου μὴ ἔχουσα τὴν συναίσθησιν τῆς πράξεώς μου, ἔθραυσα τὴν ὑέλον, ἤρπαξα τὸν ἄρτον καὶ ἤρχισα νὰ κατα-

εργασθῶ αὐτὸν μετὰ μανίας. Μὲ συνέλαβον. Ἡ μόνη μου ἀπάντησις εἰς τὰς ὕβρεις, ἃς μοὶ ἐπαδεδίβλυνον ἢ τὰ ἀφήσκατέ με νὰ φάγω πρῶτον καὶ κάμετέ με ὅ,τι βέλτε! Ἐν τούτοις, χωρὶς νὰ καμφθῶσιν ὑπὸ τῶν παρακλήσεών μου, μὲ ὠδήγησαν εἰς τὴν φυλακὴν. Ἴδού τὸ ἐγκλημα διὰ τὸ ὁποῖον κατηγοροῦμαι, προσέθηκεν ἡ νεῆσις κλίνασα τὴν κεφαλὴν καὶ καλύπτουσα τὸ ὑπὸ τῶν δακρύων καταβρεχόμενον ὄμαρ ἑνὸς προσώπου τῆς διὰ τῶν χειρῶν.

Τῆς ἀποστροφῆς τὴν καταλαβοῦσαν τὸ ἀκροατήριον κατὰ τὴν ἐμφάνισιν αὐτῆς, ἤρξατο κατὰ τὴν πρόοδον τῆς ἀπολογίας διαδεχομένη ἡ συμπάθεια. Ἐφ' ὅσον ἡ νέα κόρη προεχώρει, ἡ σιωπὴ ἤϊξανεν, ἡ προσοχὴ ἐπετείνετο καὶ τὸ ἀκροατήριον ὅλον συνέειχε τὴν ἀναπνοὴν μὴ θέλον ν' ἀπολέσῃ μηδὲ λείψιν τῆς Ίουλίας. Ὅτε δὲ ἐτελείωσεν, ὄλων οἱ ὀφθαλμοὶ ἤσαν πλήρεις δακρύων, μηδ' αὐτῶν τῶν δικαστῶν ἐξαιρουμένων.

Ἐν τούτοις, — τίς θὰ τὸ πιστεύσῃ; — τὸ δικαστήριον σκεφθὲν κατεδίκασε τὴν νεανίδα εἰς τριῶν ἡμερῶν φυλάκισιν πρὸς ἱκανοποίησιν τοῦ νόμου!

Αἱ! ἔχουσιν οἱ ἀνθρώπινοι νόμοι τοιαύτας φρένας ἀδυναμίας!

Ἡ ἀπόφασις αὕτη διήγειρεν, ὡς εἰκὴς, οὐκ ὀλίγον θόρυβον, τῶν ἀκρατῶν ἐπικρινόντων μετὰ τινος δριμύτητος τοὺς δικαστάς. Αἰφνης ὁμῶς ἠκούσθη ἐν τῷ μέσῳ τοῦ θορύβου ἡ φωνή.

— Σιωπὴ! σιωπὴ! ἡσυχία!

Κυρία δὲ τις ἐκ τῶν τοῦ ἀκροατηρίου, σχεδὸν παρῆλθε, ἐφαίνετο ὡσεὶ θέλουσα νὰ ὀμιλήσῃ. Ἀφ' ἧς ἀπεκατέστη ἡσυχία τις, — Κύριοι, εἶπε πλήρους ἐνθουσιασμοῦ διὰ τὴν ἀρετὴν τῆς νεανίδος εἶμαι πλουσίαι καὶ ἀνευ συγγενῶν, ἐπιθυμῶ ἐδῶ, ἐπιστήμως, τιμῶσα τὴν ἀρετὴν τῆς κόρης νὰ τὴν υιοθετήσω. Ἄς μάθῃ καὶ αὐτὴ καὶ πᾶς ἄλλος ὅτι ὁ Θεὸς οὐδέποτε ἐγκαταλείπει τοὺς ἠθικοὺς καὶ ἐναρέτους!

Τὸ δικαστήριον ὅλον ἐξεργάγη εἰς ζωηροτάτας ἐπευφημίας.

— Καὶ ἐγὼ θὰ προσθέσω ἄλλο τι, προσέθηκεν ὁ γνωστὸς ἡμῖν Ἑρῆκος, εἰσειρπύσας ἀπαρητήρητος εἰς τὸ μέσον τοῦ δικαστηρίου, διαρκούσης τῆς ταραχῆς ἣν

(ΑΝΑΤ. ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΙΣ.)

διήγειρεν ἡ πρότασις τῆς ἀγαθῆς κυρίας. Εἶμαι ἐκεῖνος ὅστις ἐπότισε πολλὰς κυρίας εἰς τὴν νεανίδα ταύτην, εἶμαι ἐκεῖνος ὅστις τῇ ἐπέσταίλα τὸ αὐτὰδες γράμμα, καὶ θέλω ἐδῶ νὰ ζητήσω παρ' αὐτῆς συγγνώμην καὶ νὰ τῇ προσφέρω τὴν χεῖρά μου. Οὐδαίς φόβος, μὴ νομίσητε ὅτι πράττω τοῦτο χάριν τῶν χρημάτων τῆς κυρίας. Ὁ πλοῦτός μου εἶναι ἱκανὸς ν' ἀποκρούσῃ πᾶσαν τοιαύτην ἰδέαν. Εἶμαι ὁ Ἑρῆκος Δέ....

Νέαι ἐνθουσιῶδεις ἐπευφημῖαι ὑπεδέχθησαν τοὺς λόγους τοῦ νεανίου. Εἰς μόνος δὲν ἐπευφήμησεν, ἀλλ' ἐπεφάνη ὠχρὸς καὶ κλονούμενος πρὸ τῶν κινηθῶν τοῦ ἀκροατηρίου ἀκούσας τοὺς λόγους τούτους.

— Σὰς εὐχαριστῶ, κυρία, ἀπὸ καρδίας ὑπέλαβον αἰδημόνας ἡ Ίουλία, καὶ δέχομαι μετ' εὐγνωμοσύνης τὴν πρότασίν σας. Ὡσαύτως εὐχαριστῶ καὶ ὑμᾶς, κύριε, προσέθηκεν ἀποτεινομένη πρὸς τὸν νεανίαν, καὶ σὰς συγχωρῶ ἐκ μέσης καρδίας. Πᾶς ὁ ἔχων χρήματα δικαιούται ἐν τῷ κόσμῳ τούτῳ νὰ θεωρῇ τοὺς δυστυχεῖς, ὅπως θέλῃ καὶ νὰ κρινῇ περὶ αὐτῶν κατ' ἀρέσκειαν. Στὸ συγχωρῶ, ἀλλὰ δὲν δύναμαι νὰ δεχθῶ τὴν χεῖρά σας. Γνωρίζω ἓνα, ὅστις μὲ συνεπάσασε δυστυχῆ, ὅστις, ἐνῶ σὲς οἱ ἄλλοι δισεκεδάζετε μὲ τὴν ἀπελπίσάν μου, εἶχε τὴν ἀγαθότητα νὰ σὰς ἐμποδίξῃ, εἰς τοῦ ὁποῖου τὸν νοῦν εἶμαι βεβαία, κακὸς διαλογισμὸς περὶ τοῦ χαρακτήρος μου δὲν διηγέρθη, ἐνῶ οἱ ἄλλοι ἔρριπτον κατ' ἐμοῦ λίθον ἀναθέματος, διότι ἦτο καρδία εὐγενῆς καὶ ἀγία. Ἀφ' ὅου ὁ Θεὸς ἐν τῇ κτίσει αὐτοῦ ἀγαθότητι μὲ κατέστησεν εὐτυχῆ, ἄς κάμω καὶ ἐγὼ ἓνα τοιοῦτον. Προσφέρει εἰς αὐτὸν τὴν χεῖρά μου.

Τοὺς λόγους τούτους ἐξηκολούθησε κραυγῆ τις καὶ ταραχῇ ἐν τῷ ἀκροατηρίῳ. Ὁ εὐτυχὴς νεανίας, δὲ ὅλοι γνωρίζομεν, ἠθέλησε νὰ δομηθῇ, ὅπως ἀσπασθῇ τὸ γλυκὺ στόμα, τὸ ἀναγγεῖλαι τὸν ὄρατον τοῦτον λόγον, ἀλλ' ἡ αἰδώς, ἡ φυσικὴ του δειλία καὶ ὁ ἀτολμος χαρακτήρ του τὸν ἐκράτησεν, ἡ δὲ μεγάλη ἐκ τῆς ἀρρήτου χαρᾶς συγκίνησις ἔρριψεν αὐτὸν λειπόμενον εἰς τὰς ἀγκάλας τῶν φίλων του.

ΕΠΙΛΟΓΟΣ

Οί έφημεριδογράφοι — με την άδειάν των — αγαπῶσιν ὀλίγον τὰ ψεύδη, ἀλλὰ τὴν φορὰν ταύτην δὲν δυνάμεθα νὰ ἐπιρρίψωμεν ὅλην τὴν εὐθύνην εἰς τοὺς συντάκτας τῆς δημοσιεύσεως τὴν ψευδῆ περὶ τῆς κλοπῆς εἰδήσιν ἐφημερίδος. Αὕτη ἦτον ἐπιπόνησις Ζαχαροπλάστου τινός, ὅστις ἤλπιζε νὰ κάμῃ ἀρκετὴν πώλησιν γλυκισμάτων καὶ ποτῶν κατὰ τὴν ἡμέραν τῆς δίκης, διεγείρων τὴν περιέργειαν τοῦ κοινοῦ, διότι εἶχε τὸ κατὰστῆμα τοῦ πλῆσιον τοῦ δικαστηρίου.

Τρεῖς ἡμέρας μετὰ ταῦτα ἦτο Κυριακὴ — ἐτελούντο οἱ γάμοι τοῦ Victor Sardou, διακεκριμένου δραματικοῦ συγγραφέως ἐν Παρισίοις, μετὰ τῆς δεσποινίδος Ύουλίας Ἐπερνῶ, ἥς αἱ παρειαὶ εἶχον ἀναλάβει τὸ πρῶτον των βόδιον χρώμα καὶ ἤτις ἔλαμπεν ἐκ καλλονῆς καὶ χάριτος.
Τέλος.

Ἄφιεροῦται τῷ φίλῳ
ΑΝΔΡΕΑΙ Ι. ΔΕΛΗΓΙΑΝΝΗ.

ΔΑΜΠΡΟΣ Γ. ΠΑΝΑΓΙΩΤΟΠΟΥΛΟΣ.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ.

ΕΡΜΗΝΕΙΑ

ΣΥΝΟΠΤΙΚΗ ΚΑΙ ΕΚΛΕΚΤΙΚΗ

ΤΩΝ

ΕΥΑΓΓΕΛΙΩΝ.

Λαβόντες πρὸ καιροῦ παρὰ φίλου τὸ ὑπὸ τὸν ἀνωτέρω τίτλον βιβλίον ἐθνικὸν ἀμα δὲ καὶ θρησκευτικὸν φρόνημα ἐκίνησεν ἡμᾶς, ὅπως δώσωμεν δημοσίᾳ κρίσιν ἐπ' αὐτοῦ καὶ γνωστοποιήσω-

μεν αὐτὸ καὶ τοῖς ἀναγνώστασι τῆς « Ἀνατολικῆς Ἐπιθεωρήσεως ».

Ἐνῶ σήμερον, μετ' ἀλγούσης καρδίας τὸ λέγομεν, τὸ θρησκευτικὸν ἐν Ἑλλάδι φρόνημα ἐξανθήθη, ἄξιον ἀπορίας ἀμα δὲ καὶ θαυμασμοῦ εἶναι, ἀληθῶς, νὰ φανῇ ἐν ἡμῖν, ἐν μέσῳ τῆς θρησκευτικῆς ταύτης ψυχρότητος τοιοῦτον σύγγραμμα, μέλλον νὰ λάβῃ ἐν μὲν τῇ παρ' ἡμῖν θεολογίᾳ ἰδίαν θέσιν, παρὰ δὲ τῷ λαῷ ἡμῶν καλὴν ἐπιδοξίωσιν.

Καί περ ἀγνώστου ἡμῖν τοῦ συγγραφέως τοῦ ἀνωτέρω συγγράμματος, οὐχ' ἤττον, ἐκ τε τοῦ τρόπου τῆς μεθόδου, τῶν προλεγομένων καὶ τῆς ἀφιερώσεως τοῦ συγγράμματος τὸ ὁποῖον ὁ συγγραφεὺς, καλῶς ποιῶν, ἀφιερᾷ τοῖς ἀπανταχοῦ τοῦ Ἑλληνισμοῦ ἐνδιαφερομένοις ὑπὲρ τῆς μελέτης καὶ διαδόσεως τοῦ λόγου τοῦ Θεοῦ — κρίνοντας, δυνάμεθα νὰ ἰσχυρισθῶμεν, ὅτι ὁ συγγραφεὺς δὲν ἐκινήθη εἰς τὴν συγγραφὴν τοῦτου οὔτε δι' ἐπιδοξίαν οὔτε διὰ συγγραφικὴν δόξαν, ὡς δυστυχῶς οἱ πλείστοι παρ' ἡμῖν πράττουσιν, ἀλλ' ἀποβλέπων μᾶλλον εἰς τὴν παρούσαν κατὰστασιν τῆς θρησκευτικῆς ἀμαλείας τοῦ γένους ἡμῶν. Ἀξιωματικόν εἶναι οἱ λόγοι μεθ' ὧν ἀρχεται τὸ σύγγραμμα αὐτοῦ, ἀποτεινόμενος πρὸς τὸ κοινὸν καὶ τοὺς ὁποίους παραθέτομεν ἐνταῦθα ὅπως κρίνῃ ὁ ἀναγνώστης περὶ τοῦ συγγραφέως.

« Ἐχων ἀκράδαντον πεποιθήσιν εἰς τὴν θρησκείαν τῶν Ἁγίων Γραφῶν καὶ πιστεύων ὅτι πᾶσα γνησίᾳ ἀρετὴ κινεῖται ἐκ τῆς ἐφαρμογῆς τῶν ἀρχῶν τοῦ Εὐαγγελίου, προσφέρω τὴν Συνοπτικὴν καὶ Ἐκλεκτικὴν ταύτην Ἑρμηνείαν εἰς τὴν μελέτην τοῦ κοινοῦ ὡς ὄβριον, πρὸς ἐπίσχυσιν τῆς Χριστιανικῆς Ἐκκλησίας καὶ προαγωγὴν τοῦ κατὰ Χριστὸν Ἑλληνισμοῦ ἐν γένει. — Μάτην μερμηρῶμεν περὶ τῆς ἀτομικῆς ἡμῶν εὐμερίας καὶ τοῦ μεγαλείου τοῦ ἡμετέρου Ἔθνους, ἐνόσω αἱ Ἁγία Γραφαὶ δὲν μελετῶνται, τὸ Εὐαγγέλιον δὲν κινεῖται καὶ αἱ ἀρχαὶ τοῦ Χριστιανισμοῦ δὲν ἐφαρμόζονται. »

Καὶ ταῦτα μὲν περὶ τοῦ κυρίως σκοποῦ τοῦ ἀνωτέρω συγγράμματος.

Πρὶν ἢ τῆς ἐρμηνείας τὴν ἐπιχείρησιν ἐπιχειρήσῃ ὁ συγγραφεὺς, ἔχων ὑπ' ὄψιν, καθῆσον δυνάμεθα ἐκ τε τοῦ ὕψους τοῦ λόγου καὶ τοῦ τρόπου τῶν προλεγομένων νὰ ἐνοήσωμεν, ὅτι ἡ ἀρχὴ τῶν Εὐαγγελίων ἀγνωεῖται εἰσάτι ὑπὸ τῶν πλείστων καὶ ὅτι πολλοί, δυστυχῶς καὶ παρ' ἡμῖν σήμερον, ἀπιστοῦσιν εἰς τε τὸ γνήσιον καὶ θεόπνευστον τῶν ἱερῶν Εὐαγγελίων, διεξῆλθε δι' ὀλίγων μὲν πλὴν ὠφελίμων καὶ πρακτικῶν παρατηρήσεων τὰ κυριώτερα μέσα, ἅτινα δύνανται καὶ τοὺς ἐν ἀγνοίᾳ νὰ διαφωτίσωσι καὶ τοὺς μὴ τὸ γνήσιον μάλιστα δὲ τὸ θεόπνευστον παραδεχομένους νὰ διδάξωσι.

Αἶψα λυπούμεθα, ὡς μὴ ἐπιθυμοῦντες νὰ παραδῶμεν τὰ ἑαί καὶ τοὺς κανόνες τῆς βιβλιοκρισίας, ἐπειδὴ δὲν δυνάμεθα ν' ἀναφέρωμεν ἐνταῦθα τεμάχια τινὰ ἐκ τῶν προλεγομένων ἀφορώντα τανωτέρω ζητήματα.

Μετὰ τῶν προλεγομένων ἔπεται ἡ ἐρμηνεία τῶν θείων Εὐαγγελίων — πλὴν, ἐάν συγχωρῆται νὰ παρατηρήσωμεν, ἐν μόνον ἐλύπησεν ἡμᾶς τὸ ὅποιον ἀποβαλεῖ ἀπασαν τὴν φιλολογικὴν καλλιπέειαν τοῦ συγγράμματος: ὅτι τὰ εὐαγγέλια δὲν ἡρμηνεύθησαν κατὰ τὸ πρωτότυπον ἀλλ' ἐν μεταφράσει. Καὶ λυπούμεθα μὲν, διότι ἡ πρωτότυπος τῶν Εὐαγγελίων γλῶσσα δὲν εἶναι παρὰ τῷ λαῷ σκοτεινὴ διότι ὀρέγεται νὰ ἐμιλῇ πολλάκις ἐν τῇ γλώσσῃ του κατὰ τὴν γλῶσσαν τῆς Γραφῆς.

Πᾶν τὸ σκοτεινὸν ἐν τῇ Γραφῇ παρὰ τῷ λαῷ εἶναι λέξεις τινὲς καὶ τινες φιλοσοφικαὶ θεωρίαι τοῦ κατὰ Ἰωάννην Εὐαγγελίου, αἵτινες διὰ τῆς μεθόδου τῆς ἐρμηνείας ἦν ἠκολούθησεν ὁ συγγραφεὺς ἡμῶν ἠδύνατο νὰ καταστῶσι καταληπταί. Πλὴν, ἐπειδὴ οὕτως ἐπέπρωτο νὰ γίνῃ συμμορφούμεθα μετὰ τῆς γνώμης τοῦ συγγραφέως, καὶ ἄλλως ὡς μεταχειρισθεῖς μεταφράσιν οὐχὶ τὰς ἐν Κανταβρυγίᾳ καὶ Μελίτῃ γενομένας, αἵτινες φέρουν τὴν ἀναγνώστην εἰς ἀειδίαν, ἀλλὰ τὴν τοῦ αἰοδύμου Βάμβου, ἥτις πανθομολογεῖται ὡς καλλίστη καὶ κατὰ τὸ πνεῦμα τῶν Εὐαγγελιστῶν παραφρασθεῖσα. Ὁ τρόπος τῆς ἐρμηνείας, ὅστις εἶναι ἐν εἰδει σημειώσεων, εἶναι καθ' ἡμᾶς εὐμεθοδός, ἐπιτυχής διότι ὁ συγγραφεὺς δὲν ἠκολούθησε τὴν πορείαν ἐρμηνευτῶν τινῶν οἰ-

τινες ἀγνωοῦντες τὸν σκοπὸν τοῦ χριστιανισμοῦ ἐξήττησαν τὰς Γραφὰς οὐχὶ πνευματικῶς ἀλλὰ γραμματολογικῶς. Ἡ μεθόδος λοιπὸν τοῦ συγγραφέως τῆς παρούσης ἐρμηνείας τῶν Εὐαγγελίων παρ' ἡμῖν κριταῖς δύναται νὰ ἐπιφέρῃ εἰς τοὺς ἀναγνώστας καλὰ ἀποτελέσματα διότι ὁ συγγραφεὺς ἔχων βοηθὸς τὴν πράξιν, τὴν μόνην βάσιμον ἐπιστήμην, καὶ τὰς ἐρμηνείας τῶν ἀρχαίων ἐρμηνευτῶν οἷον τοῦ θείου Χρυσοστόμου κτλ. τοσοῦτω σαφῶς, τοσοῦτω εὐλήπτως ἡρμήνευσεν ἐκάστην ἐρμηνείαν χρεῖαν ἐχούσης φράσιν, ὥστε ὁ ἀναγνώστης ἀντιλαμβάνεται καὶ ἐννοεῖ λογικῶς τ' ἀναγινωσκόμενα. Προνοῶμεν ὅτι τινὲς ἐροῦντοῦντες καὶ μὴ ἐπιβατήμων ἀρχῶν τεθμελιωμένοι θὰ μεμφθῶσι τοῦ συστήματος τούτου καὶ ἐν γένει τοῦ συγγράμματος ὅλου· πλὴν ἐάν ὑπομνήσωμεν ὅτι ὁ συγγραφεὺς γράφων ἀπέβλεπεν οὐχὶ εἰς τὴν τάξιν τῶν λογίων ἀλλ' εἰς τοὺς πολλοὺς, τὸν λαόν, τὴν ἰσχυρὰν εὐλακρινὴν καὶ φιλόπονον ταύτην τάξιν, ἥτις εἶναι τὸ θεμέλιον παντός ἔθνους, θὰ δικαιοῦσαι βεβαίως τὸν συγγραφέα ἕνεκα τῆς ἀγαθῆς αὐτοῦ προαιρέσεως.

Τελευτώντες ὀφείλομεν νὰ σημειώσωμεν ὅτι ὁ συγγραφεὺς ἀγαπῶν τὴν φιλοκαλίαν ἐκόσμησε τὸ σύγγραμμά του καὶ δι' εἰκόνας, μάλιστα δὲ τὸν θαυμασμόν τοῦ ἀναγνώστου ἐπισύρουν τὰ ἐν ἀρχῇ παρεπιθέμενα τεμάχια τῶν χειρογράφων τῶν Εὐαγγελίων, τὰ ὁποῖα σωζονται ἐν διαφόροις βιβλιοθήκαις.

Α. Ι. ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ.

ΚΑΖΙΜΙΡ ΔΕΛΑΒΙΝ

ΜΕΜΜΩΝ

ΠΟΙΗΜΑ ΕΙΣ ἈΣΜΑΤΑ ΤΕΣΣΑΡΑ.

ἈΣΜΑ ΠΡΩΤΟΝ.

Θ ΛΙΓΟΦΥΛΛΩ.

Καθ' ἐκάστην ἐπὶ τοῦ βραχίου τούτου ὁ ἔρως μου μ' ἐπαναφέρει καθ' ἐκάστην τοὺς πόδας ἔχων γυμνοὺς καὶ τὸ πρῶ-

σωπον ἄσκεπες, φθάνω ἀσθμαίνων μέχρι τῆς ἐρήμου κορυφῆς, ἀπ' ἧς βλέπω τὴν ἐλαίαν, ἥτις εἰς τὸ ἄκρον τῆς κατοικίας σου ὑπάρχει. Ἐκεῖ διαμένω ὑπὸ τὸ κυανῶν χρώμα οὐρανοῦ ἀκτινοβολούτος· ἐκεῖ πίπτω ὑπὸ τὸν καύσωνα τῆς μεσημβρίας, ἐκεῖ πωθῶ νὰ πέσω ἐκφέρων τὴν τελευταίαν πνοὴν τῆς ζωῆς μου.

Σὲ ἀγαπῶ Ἄδδᾶ καὶ ὑπὲρ σοῦ θνήσκω· σὺ δὲν θά με λυπηθῆς;

Σὲ ἀγαπῶ μετὰ φρίκης, ὡ ὠραία καὶ τῶν ἀραιότερων γυνή. Τρέχω νὰ σε ἴδω, φεύγῃ ὅταν με πλησιάσῃς· πρὸς σὲ ὀμιλῶν, αἰσθάνομαι, ὅτι ζῶ, καὶ τὸ ψῆχος τοῦ θανάτου ἐρχεται νὰ παγώσῃ τὴν φωνήν μου, ἐάν σὺ πόρρωθεν μὲ καλῆς. Ὅταν, ἄφωνες ἐνώπιόν σου, αἰσθάνομαι ἐμυτὸν λειποφυγοῦντα, σὺ ὡς παίρνεις διηγεῖσαι εἰς τοὺς συντρόφους σου τὴν ὠχρότητα τοῦ προσώπου μου. Ἐν τούτοις, χωρὶς νὰ ὠχριάσω, λύκαιναν ἐγὼ εἰς τὰ ὄρη ἐπνίξα.

Σὲ ἀγαπῶ Ἄδδᾶ, καὶ ὑπὲρ σοῦ θνήσκω· σὺ δὲν θά με λυπηθῆς;

Ζηλότυπος, ἐπιφθονῶ τὴν ἀδελφὴν σου, κοιμωμένην ἐπὶ τῆς κλίνης σου, ἐνθα ὁ βραχίον αὐτῆς σε περιπτύσσει ἐρωτικῶς, τὴν πνοὴν σου ἀναπνεύσασιν καὶ φιλοῦσιν καὶ αὐτὴν τὸ κομφολόγησον, τὸ ὅποιον τὸ βροδύχρον στόμα σου ἀσπάζεται. Ζηλότυπος, ὅταν νήπιον, τὸ ὅποιον σὺ θέλεις νὰ φιλήσῃς, ἀποστρέφω τὸ πρόσωπόν σου, δυσχεραίνει κατὰ σοῦ, ὁ ἀὴρ μὲ φλογίζει καὶ αἰσθάνομαι παρερχόμενα τ' ἀπολεσθέντα φιλήματά σου, τὰ ὅποια τὸ παιδίον ἀποφεύγει.

Σὲ ἀγαπῶ, Ἄδδᾶ, καὶ ὑπὲρ σοῦ θνήσκω· σὺ δὲν θά με λυπηθῆς;

Ἐάν σε ὀνειρεύομαι, διατρέχει τὸ πῦρ εἰς τὰς φλέβας μου· τότε ἐξυπνῶ καὶ τ' ὄμμα μου σε θαυμάζει· ἐν ᾧ παροῦσα δὲν εἶσαι, κατατρέχω διὰ τῶν δακρύων μου, συσφίγω εἰς τὰς ἀγκάλας μου τὴν ἀρανῆ εἰκόνα σου, ἐκδοτος ὄλος εἰς τὰς ματαίας θωπείας μου. Τὸ δὲ στόμα μου, τὸ ὅποιον σε ζητεῖ καὶ τρέμει ἀπὸ πάθου, παροτρύνει ἀπατόμενον τὴν κατακαίωσαν με φλόγα, καὶ διανοίγεται, ὅπως δράξῃ πάλιν εὐτυχίαν, τὴν ὅποιαν ὀνειροπολεῖ.

Σὲ ἀγαπῶ, Ἄδδᾶ, καὶ ὑπὲρ σοῦ θνήσκω· σὺ δὲν θά με λυπηθῆς;

Εἰμὶ τῆ ἀληθείᾳ πτωχός· ἀλλ' οὐδὲ μία θυσία ἠδύνατο νὰ ἐλαττώσῃ τῆ καρδίας μου τὴν ἀφοσίωσιν· χάριν σοῦ ἤθελον βυθισθῆ εἰς ἀβυσσον ἀφρίζουσαν, καὶ χάριν σοῦ ἤθελον πολυμάσει νὰ δαβῶ τὸν κρημνὸν τοῦτον. Ἐάν τὸ αἷμά μου ἤθελες, ἐγὼ ὅστις πανταχοῦ σε ἀποφεύγω, ἤθελον εἶθαι προσέρων αὐτὸ εἰς σὲ νὰ πέσω κατὰ τὴν διάβασίν σου. Ἀνὴρ πλουσιώτατος, τὰ πάντα δίδων σοι, δύναται νὰ σοὶ δώσει τούτου πλέον;

Σὲ ἀγαπῶ, Ἄδδᾶ, καὶ ὑπὲρ σοῦ θνήσκω· σὺ δὲν θά με λυπηθῆς;

Βοσκός, ἐν μόνον ἀγαθὸν ἔχω, τὸν σταυρὸν τοῦτον ἐκ ξύλου ἐθένου. Αὐτὸν τρέχω εἰς τὴν θύραν σου ἀπόψε νὰ καταθέσω. Πρὸς τούτοις ἔχω καὶ τὴν κιθάραν μου, λάλησον καὶ ἐγὼ εὐθὺς θραύω τὰς χορδὰς αὐτῆς, τῶν ὁποίων αἱ ἦχοι ἐπαρηγόρουν τὴν δούλην μου. Ὁ κύων μου εἶναι φίλος μου· καὶ αὐτοῦ δήμεος γίνομαι· ἄχ! λάλησον, καὶ ἐγὼ φρονέω μ' ὄλκην τὴν ἀθλιότητα ἡμῶν, τὴν μονάκριβον αἷγα τοῦ ποιμνίου, ἥτις τρέφει τὴν μητέρα μου μετὰ τὸ γὰλ' αὐτῆς.

Σὲ ἀγαπῶ Ἄδδᾶ, καὶ ὑπὲρ σοῦ θνήσκω· σὺ δὲν θά με λυπηθῆς;

Ἄλλὰ σὺ μὲ καταθάλλεις εὐφροσύνως διὰ τῶν σκληροτήτων σου. Ἄκουσον! θά ὑπάγω εἰς τὸ σκοτὸς νὰ παραμυθεύσω τὴν ἐπιστροφὴν σου· σὺ θά γεινῆς λεία μου, ἀχάριστος, καὶ ὁ ἔρως μου, αἱ θωπεῖαι μου διὰ σὲ ἔπονται ἄνευ οἴκτου· καὶ ὅμως θέλω ν' ἀπολαύσω τὴν ἀπάνθρωπον αὐτὴν εὐτυχίαν, ἐσὲ ν' ἀπελπίσω καὶ ἐγὼ αὐτός ν' ἀποκάμω καὶ τὴν ἐπιούσαν νὰ σ' εἶπω: Ἄδδᾶ, ἐσὲ πλέον δὲν ἀγαπῶ!

Ὅχι, Ἄδδᾶ μου, ἐγὼ θνήσκω ὑπὲρ σοῦ· καὶ σὺ δὲν θά με λυπηθῆς;

Θνήσκω σὺ τὸ ἠθέλησας· ἡ δύναμις μὲ ἐγκαταλείπει· τὰ ὄμματα μου ἀπέκαμον καὶ ἀνοικτὰ κατακαίονται ὑπὸ τῶν δακρύων μου, ἀναπνέω τὸν θάνατον εἰς τὴν εὐωδίαν τῶν ἀνθέων· ὑπὸ τὰ πυρὰ τοῦ θέρους τὸ σῶμά μου φρίττει. Ταῦτά χριστον ἐνώπιόν σου ποτὲ θά διέλθῃ τὸ φέρετρόν μου, ἵνα κρύψῃς τὴν περιφρόνησίν σου, ἀποστρέψουσα τὸ πρόσωπον, μὴ γελᾷς περὶ τῆς πειθαύσης μητρὸς μου, ἥτις θά σ' εἶπῃ: Ἴδὲ τὸ ἔργον σου!

Ἄδδᾶ, διὰ σὲ θ' ἀποθάνω· καὶ σὺ δὲν θά με λυπηθῆς;

ΑΣΜΑ ΔΕΥΤΕΡΟΝ.

Α Δ Δ Α.

Ἄπελθε βοσκέ μου, εἰς τοὺς ἀγρούς νὰ ψάλλῃς ἀπὸ θάμνων εἰς θάμνους· οὐδέποτε κόρη τῶν ὄρεων ἡμῶν παρεδόθη δι' ἄσμάτων.

Σὺ γινώσκεις ἐάν ἡ μήτηρ μου ὑπῆρξεν ὠραία! Ὅταν αὐτὴ διαθαίνη, ἕκαστος λέγει: «Ἴδέτε, εἶναι ἡ Θερασία, ἡ γυνὴ ἐνὸς κακούργου!» Ἄλλ' ὁ κακούργος ἐκεῖνος ἦτον ἄνθρωπος· τ' ὄνομά του ἐπέφερε τρόμον εἰς ὅλους τοὺς στρατιώτας τῆς Ῥώμης· καὶ σὲ ὁ κύων σου μόνον φρεθείται.

Ἄπελθε, βοσκέ μου, εἰς τοὺς ἀγρούς νὰ ψάλλῃς ἀπὸ θάμνων εἰς θάμνους· οὐδέποτε κόρη τῶν ὄρεων ἡμῶν παρεδόθη δι' ἄσμάτων.

Καλέ μου Μέμμων, οὐδένα μισεῖς καὶ μόνον τ' ἀνθὴ τῶν δασῶν ἐπιβουλεύεσαι. Σὺ φρεθείσαι διὰ τὸ πτηνὸν τὸ ὅποιον τρέμει σπαράττον ὑπὸ τοὺς δακτύλους σου. Ἄλλ' ἀνδρείος τίς σκοπεύων ἐπὶ τῶν ἀκτῶν τούτων, πυροβολεῖ καὶ κοιμᾶται ἡσυχῶς μετὰ τὴν ἐκδίωξιν· πλὴν σὺ ὀνειρεῖς βλέπεις κακά, ἐάν τὰ ἐρίφια σου δὲν ἐδόσκεισαν.

Ἄπελθε βοσκέ μου, εἰς τοὺς ἀγρούς νὰ ψάλλῃς ἀπὸ θάμνων εἰς θάμνους· οὐδέποτε κόρη τῶν ὄρεων ἡμῶν παρεδόθη δι' ἄσμάτων.

Σ' ἀρμύζει, Μέμμων, ἡ νεοπολιτανικὴ κιθάρᾳ σου ὅταν χορεύῃς· ἀλλὰ τίς σε εἶδεν εἰς τὴν πηγὴν, πλύνοντα τοὺς βραχίονάς σου ποτὲ αἰμοσταγεῖς, Αἱ ἡμέραι σου εἶναι μειλίχαι, αἱ νύκτες σου ἡσυχαι· καὶ ἐάν ἡ χεὶρ σου κατέστη ποτὲ ἐρυθρὰ, τοῦτο ἐγένετο ἐκ τῶν καρπῶν τῶν ἀγρίων συκαμινεῶν, τοὺς ὁποίους κατὰ τὴν διάβασίν σου ἐσηλάτεις.

Ἄπελθε, βοσκέ μου, εἰς τοὺς ἀγρούς νὰ ψάλλῃς ἀπὸ θάμνων εἰς θάμνους· οὐδέποτε κόρη τῶν ὄρεων ἡμῶν παρεδόθη δι' ἄσμάτων.

Εἰς τὰς φάραγγας τοῦ Τερρασίνου, ὅπου ἐσταυρώθη ὁ πατήρ μου, τίς θνήσκων ἠσθάνθη τὸ βάρος τοῦ γονατός σου ἐπὶ τῶν στέρνων σου; Ἐτρέμον τὰ χεῖρά μου ἐξ ὄργῆς, ὅταν σοὶ διηγήθην κατ' αὐτὰς πᾶς ἐφρόνευσαν τὸν πατέρα μου, καὶ σὺ τότε μοὶ ἐλάλεις περὶ ἔρωτος.

Ἄπελθε, βοσκέ μου, εἰς τοὺς ἀγρούς νὰ ψάλλῃς ἀπὸ θάμνων εἰς θάμνους· οὐδέποτε κόρη τῶν ὄρεων ἡμῶν παρεδόθη δι' ἄσμάτων.

Καὶ ὅμως μοὶ ἀρέσκεαι, ὅταν ἡ αὔρα συμπαῖζῃ μετὰ τὴν καστανόχρον κόμην σου· ἐθαύμασα τὴν δύναμίν σου, ὅταν εἰς τὰς ἀγκάλας σου μ' ἐκράτησας· τὸ βλέμμα ἀπεικονίζον ἀπελπίσιαν συμπαθῆ, ὀλίγον ἔλειψε νὰ συγκινήσῃ τὴν ψυχὴν μου· πλὴν τὸ στόμα σου στερεῖται περιφρονησεως καὶ ὁ μακρὸς ὀφθαλμὸς σου ὄργην δὲν ἐμφραίνει.

Ἄπελθε, βοσκέ μου, εἰς τοὺς ἀγρούς νὰ ψάλλῃς ἀπὸ θάμνων εἰς θάμνους· οὐδέποτε κόρη τῶν ὄρεων ἡμῶν παρεδόθη δι' ἄσμάτων.

Τὸ μεσονύκτιον, πλησίον τοῦ καταρράκτου, εἶθα εἶδον τὸν πατέρα μου, πᾶσον εἶναι γλυκὴ ἐντὸς παγίδος τ' ἄφωνα ληστοῦ φιλήματα! Ἐπὶ τῶν γονάτων αὐτοῦ, ὑπὸ τὴν πνοὴν αὐτοῦ, εἰς τὰς ἀγκάλας αὐτοῦ... Μέμμων, οἶκνός! Ἄλλ' ἡ γρακὴ μήτηρ σου θλιβεταί, ὅταν σὺ μετὰ τὸ μεσονύκτιον ἐπανέρχου.

Ἄπελθε, βοσκέ μου, εἰς τοὺς ἀγρούς νὰ ψάλλῃς ἀπὸ θάμνων εἰς θάμνους· οὐδέποτε κόρη τῶν ὄρεων ἡμῶν παρεδόθη δι' ἄσμάτων.

Σκοτεινὸς εἶναι ὁ οὐρανός, μακρὸς εἶναι ἡ νύξ· ἀκουσον καὶ νόησον ἂν θέλῃς· οἱ τρεῖς στρατιῶται οἱ περιπολοῦντες, θά διαδώσιν εἰς τὴν ἐρήμον ὁδόν. Χεῖρε, ἐάν ὁ τρόμος σε παγόνῃ! Ἐπᾶνελθε δ' ἐάν ἀκολοθῆς τὰ βήματ' αὐτῶν! Ἐάν σὺ, εἶα τῶν τριῶν τούτων ἐξαπλώσης νεκρὸν αἴριον δὲν θά σ' εἶπω:

Ἄπελθε, βοσκέ μου, εἰς τοὺς ἀγρούς νὰ ψάλλῃς ἀπὸ θάμνων εἰς θάμνους· οὐ-

δέποτε κόρη τῶν ὀρέων ἡμῶν περὶδῶθι δι' ἄσμάτων.
(Ἔπεται τὸ τέλος.)

ΤΟ ΑΝΘΟΣ.

Τὸ ἄνθος εἶναι ἡ κόρη τῆς προίτας, τὸ θέλημα τῆς ἀνοίξεως, ἡ πηγὴ τῶν εὐωδιδῶν ἢ χάρις τῶν παρθένων, ὁ ἔρωσ τῶν ποιητῶν. Διέρχεται ταχέως ὡς ὁ ἄνθρωπος, ἀποδίδει ἡρέμα τὰ φύλλα του εἰς τὴν γῆν καὶ διακτερεῖ τὸν μύρκ τῆς εὐωδείας του· αἱ ἰδέαι τὸ ὑπηρετοῦν παρὰ τοῖς ἀρχαίοις· μετ' αὐτὸ ἔσπερον τὸ ποτήριον τοῦ συμποσίου καὶ τὰς λευκάς τρίχας τοῦ σοφοῦ. Οἱ πρῶτοι χριστιανοὶ ἐκάλυπτον δι' αὐτοῦ τοὺς μάρτυρας καὶ τὸν βωμὸν τῶν κατακομβῶν. Σήμερον δὲ πρὸς ἀνάμνησιν τῶν ἀρχαίων ἐκείνων ἡμερῶν τὸ θέτομεν εἰς τοὺς νεοὺς μας. Εἰς τὸν κόσμον ἐκτελοῦμεν τὰ αἰσθηματὰ μας διὰ τῶν χρωμάτων αὐτοῦ· τὴν ἐλπίδα διὰ τοῦ πρασίνου τὴν ἀθωότητα διὰ τοῦ λευκοῦ καὶ τὴν αἰδῶ διὰ τοῦ ἐρυθροῦ. Ὑπάρχουν ἔθνη ὀλόκληρα ἐν οἷς τὸ ἄνθος εἶναι ὁ διερευνητὴς τῶν αἰσθημάτων· βιβλίον θελητικὸν τὸ ὅποιον δὲν προξενεῖ οὔτε ταραχὰς οὔτε πολέμους καὶ τὸ ὅποιον δὲν φυλάττει εἰμὴ τὴν φεύγουσαν ἱστορίαν τῶν ἐπαναστάσεων τῆς καρδίης.

ΛΗΜΟΤΙΚΗ ΠΟΙΗΣΙΣ.

1.

(Αἶμα)

Ἐνα θεριὸν ἀπ' τὸν Μωριά κ' ἀπὸ τῆς γυναῖκα π' α(γι) ἐστὴν ἐκκλησιά γυναῖκα προσκυνάει γυναῖκα περ' ἀντίθωρον ἀπ' τοῦ παπὰ τὸ χῶρι

γυναῖκα 'πα καὶ κάθεται 'ς τοῦ πηγυδιοῦ τὰ χεῖλια τοῦ Δούκα ὁ γυνὴς ἐπέρκα τῆ διπλοχιμερ- γιάει — Γιάσου χαρὰ σου λιγορή., — καλῶς τοῦα τὸ Δούκα. — Τ' εἴχης κόρη καὶ θλίβασαι καὶ βιερια- γαστινά, εἰς — Ἡ ἀρρεθῶνα μ' ἔπιασε ε' ἐννιά ὀργυιὲς πηγάδι ποιδὲ εἶναι ἀξιος καὶ καλὸς γὰ πα γὰ τῆς ἐθγάλη κ' ὁποιος εἶναι στραθὸς κοντσὸς ἄνδρα γὰ τὸν ἐπάρω κ' ὁ Δούκας σὰν τὸ ἄκουσε πολὺ τοῦ κα- λοφάνει — Μὲ τὰ μαλλιά σου δῖσε με κόρη μου γὰ κατέθω σὰν ἐκατέθ' ὁ Δούκας μας κάτω εἰς τὸ πηγάδι χαλιῦ' ἔδω χαλιῦ' ἐκαὶ καὶ τίποτε δὲ βροῖσαι — βροῖσω τὰ φεῖδια στανρωτὰ σαῖταις μὲ φασμακία καὶ τῆ 'ματιὰ του ἐρριψε 'ς τὴν ὤμορφη ἀπάνω — ῥίψε μου κόρη τὰ μαλλιά γὰ πιχῶν ε' ἀρτ' ἀπάνω — καλὲ καὶ κόρη εἶμαι 'γὼ ποῦ κόρη μὲ φωνάζεις γὰ εἶμαι καίτο τὸ θεριὸν που θέλω γὰ σὲ φάω.

Παρθλ. Μελέτη ἐπὶ τοῦ βίου τ. ν. Ἑλλ. τόμος Α'. σελ. 133 Ν. Γ. Πολίτου καὶ Χασιώτου Συλλογῆ τῶν καθ' Ἡπειρ δικσμ. σελ. 137.

2.

Ἄγιε μου Γηφώρη ἀφέντη μου κ' ἀφέντη καββαλάρε ἀρματωμένος μὲ σπαθὶ καὶ μ' ἄργυρὸ κον- τάρι θεριὸν βγαίνει 'ς τὸν τόπο μας σένα βαθὸ πηγάδι ἀνθρώποι τὸ ταῖζονε κάθε πρωὶ καὶ βράδυ μιὰ μέρα δὲν τοῦ δόσανε ἄνθρωπο γὰ δε- πνήση σταλιά νερὸ δὲν ἔθγαλε τὸν κόσμον γὰ δρο- σίση — ἄς ῥίψωμεν τὰ μπουλετιὰ κ' ὄτινος θέ- λ' ἄς πέση γὰ δώση τὸ παιδάκι του τοῦ λονταριοῦ πι- (σέσι) κ' ὁ μπουλετῆς ἐξέπασε σε μιὰ βασιλοπούλα ὀπου τῆν εἶχε ὁ βασιλεὺς μόνη καὶ μονα- (χούλα) ὁ βασιλεὺς σὰν ε' ἄκουσε κετὸ τὸ λόγο εἶπε

— γὰ πάρτε τὸ βασιλεῖο μου καὶ τὸ παιδί (μ' ἀφήτε) καὶ ὁ λαὸς σὰν ε' ἄκουσε τρέχει 'ς τὸ βα- (σιλέα) — γὰ δὸς μας τὸ παιδάκι σου γὰ κέρσο- (μεν καὶ σένα) — πάρτε τὸ παιδάκι μου στολίστε σα' (κύφη) καὶ δόστε το τοῦ λονταριοῦ τὸ βράδυ γὰ (διεπνήση) 'ς τὸ δρόμον κον ἐπήγαινε βροῖσαι 'γα καβ- (βαλάρη) ἀρματωμένο μὲ σπαθὶ καὶ μ' ἄργυρὸ κον- (τάρι) — γὰ φέγε ξένη μ' ἀπὸ 'μπρὸς φέγε κ' ἀ- (πὸ ταμίνα) γὰ μὴν ἔβγη τὸ θεριὸ καὶ φάγει 'σὲ καὶ (μὲνα) — στάσου κόρη μου γὰ κοιμηθῶ 'ς τὰ γό- (νυτα σ' ἀπάνω) καὶ σὰν ἔβγη τὸ θεριὸ πρὸς μου σηκῶς ἀ- (πάνω) μὰ τὸ θεριὸ σὰν ἔβγαλε τρέμαν τὰ ὄρη (τρέμαν) ἢ κόρη ἐκαθοῦντανε κ' ἐλεγ' ἀλλοίμοστο σὲ (μὲνα) μιὰ κονταριά τοῦ ἔδωκε τοῦ κόβει τὸ λαί- (μὸ του) πάλι ἐξαναζωτάνεσσα τοῦ δίνει μιὰ 'ς τὸ (σιτόμα) μεγάλη ταραχὴ ἔκανε 'ς τῆς πέτραις καὶ 'ς (χῶμα) — ξένη μου! ὄντας κοιμούσωνε ἦρτε γὰ' (περιστέρι) καὶ βάστα τίμο στανρὸ εἰς τὸ δεξί εὐν (χέρι) κ' ἔγραψε ἀπάνω γράμματα ἐθίθα ε' Α- (γιὸς Γηφώρη) που γλήτωσε τῆς κοπελιά ποῦταν μοναχο- (κόρη) — πῆς μου ξένη μου τῆν πατρίδα σου πῆς (μον καὶ τῆν γενιά σου) γὰ σταίλω τοῦ πατέρα μου χαρὰς τῆς (ἀφεντιάς σου) — Γηφώρη με λένε εἶνομά μου ἀπ' τῆν πα- (παδοσύνη) Σα' θὲς γὰ κάτης χάρισμα κίεσε μιὰν ἐκ- (κλησία) γῆρω τριγύρω μάρμαρα καὶ μ' ἄργυρὰ (καρθύλια) γὰ 'πὲς καὶ τῆς μητέρας σου γὰ κάρη (καββαλάρη) τὸν Ἄγιο Γηφώρη μὲ σπαθὶ καὶ μ' ἄργυρο (κοντάρι) γὰ γράψη ἀπάνω μακρῶνα ἐθίθα ε' ἄγιου (Γηφώρη)

ποῦ γλήτωσε τῆς κοπελιά ποῦταν μοναχο- (κόρη) Παρθ. Κυπριακὰ. Σακελλαρίου τομ. III σελ. 63. Νεσελλῆν. Ἀναλεκτα τομ. Α'. σελ. 88 αρ. 21. καὶ Ἄττικὸν Ἡμερολόγιον τοῦ 1872. Εἰρ. Ἀσωπίου σελ. 174. Νεσελλ. Μυθολ. Παρτέως καὶ Ἄγιος Γεώργιος.

3.

Σήμερα εἶναι σκόλη, δὲν ἔχομε δουλειὰ πέρω τὸ τουφανάκι μου καὶ πάω γὰ πον- (λιὰ) 'ς τὸ δρόμο 'που πηγαίω βροῖσω μιὰ μη- (λιὰ) τὰ μηλα φορτωμένη κ' ἀπάνω κοπελιά, τῆς λέγω εἶλα κάτω γὰ κάνωμ' ἀγκαλιὰ κ' ἐκαίτη κόβει μηλα καὶ μὲ πετροβολᾷ πιάνω γὰ κόψω μηλα πιάνω τῆ γάμπα της Χριστὲ καὶ Παναγιά μου γὰ μοι' ἀντά- (μα της) Πιάνω γὰ κόψω μηλα πιάνω τὸ χέρι της Χριστὲ καὶ Παναγιά μου γὰ μουνε ταίρι της — Δὲν ντρέπισε καὶ μὲνε ποῦσε παραγα- (ταυτης) μὲ χέρια στανρωμένα γὰ μὲ περικαλῆς. Παρθ. Νεσελλ. Ἀναλεκτ. Φιλ. Σουλ. Περν. τομ. Α'. σελ. Β. Δημ. Ἄσματα σελ. 108. αρ. 48.

Ἐν Τερτίω Ποσειθωνίας (Σύρου) 1870

ΑΠΟΧΑΙΡΕΤΙΣΜΟΣ

ἐκ τῆς λυρικῆς συλλογῆς

ΣΤΙΓΜΑΙ ΜΕΛΑΓΧΟΛΙΑΣ.

I.

Ἀναχωρῶ λειπὸν μακρὰν τῆς γῆς τῶν βρυδασμῶν μου, Μακρὰν τῆς τόσης μου χαρᾶς, τῶν τόσων μου οὐεῖρων, καὶ μετ' ὄλιγον ἢ πνοῇ τῶν Ἄττικῶν ξιφύρων θὰ μὲ πλανᾷ τὸν ἄτυχῆ μακρὰν τῶν τέρψων μου.

Ἄφην ἔνθακος τὴν γῆν ἔνδοξον Μαικαλείων,
 Εἰς ἣν ἠσθάνθη ευγενεῖς τοῦ ἔρωτος παλμοῦ.
 Εἰς ἣν ἀνέβρον βδέτασιαν τῶν τόσων μου θακρόων
 Τὰ χεῖλη τῆς τὰ βροδὶκὰ τοὺς μάγους ὀφθαλμοῦ.

Ἦ γῆ, ὅπου ἡ ποιησις γλυκὰ, ὡς βόδον, θάλλει,
 Ἐστάνωσ' ἀπογαριστῶ ἀναχωρῶν μακρῶν σου,
 Μακρῶν σου!... Ἠλὴν, ὡς ἴνδαλα, θὰ ἔγω τὴν
 σκιάν σου,
 Ἦτις θὰ μὲ παρηγορῆ, ὡς μητρικὴ ἀγκάλῃ.

Ὅπόταν εἰς τοὺς οὐρανοὺς ἴδῃτε τὴν Σελήνην,
 Καρδίαν, ὡς ἡγάπησα, περιπαθεῖς μου φίλοι,
 Εἰπῆτε εἰς τὴν Μὴ βέβ' ἀν' μου τὴν ἀλγανὴν οὐδύνην,
 Ἦν δὲ αὐτὴν ἐπρόφρον τὰ τρέμοντά μου χεῖλη.

Τὴν ἀγαπῶ περιπαθῶς, ὦ! νὰ τῆς τὸ εἰπῆτε,
 Ὅτι ποτὶ δὲν λησμονῶ στυγμᾶς ἐρωτικᾶς,
 Νὰ τῆ εἰπῆτε πάντοτε ἐμὲ νὰ ἐνθυμῆται
 Τὸ παρελθόνμας τὸ γλυκὺ.— Ἐσπέρας τρυφεράς!

Τῆς Ἀττικῆς μου, οὐρανὲ, δὲν θὰ σὲ ἴδω πλέον,
 Δὲν θὰ σὲς ἴδω, ἱερὰί τοῦ Παρθενῶνος στήλαι,
 Μακρῶν ὁμῶν ἀναχωρῶ, καθὼς παιδίον κλαῖον....
 — Δέγῃτεσ σιλημα γλυκῆ, καρδίαι ἐρωτικῆι.—

Ἐν Πειραιεῖ, τῇ 15ῃ Ἰουλίου 1873.

Ἐπὶ τοῦ καταστρώματος τοῦ Ἀτμοπλοίου ἡ Ἴρις.
 ΜΑΡΙΝΟΣ ΚΟΥΤΟΥΒΑΛΗΣ.

Ο ΠΟΘΟΣ ΜΟΥ

Ἄ. σ. μα

ἐκ τῆς λυρικῆς συλλογῆς

ΣΤΙΓΜΑΙ ΜΕΛΑΓΧΟΛΙΑΣ.

II.

Ἐκαὶ ὅπου θάλλ' ἡ χλόη
 Εἰς πεδίαι Ἀττικᾶς

Ὅπου ἀρχα ἀηδόνας
 Μὲ τὴν ἀνέμω
 Ἐρωτικῶσ γλυκῆ
 Συναυτᾶται.

Ὅπου λούονται εἰς ὄρσοιν
 Μειδιάματος πρωίας,
 Νύμφαι ψάλλουσαι ἐντέχνως
 Μὲ φωνὰς φαίδρας, γλυκεῖαι,
 « Ἀγαπᾶτε! »

Θὰ πηγαίνω!
 Ἐπεθύμησα ὄραϊον
 Οὐρανόν ἐλευθερίας
 Ἐπεθύμησα καρδίαις
 Ἀττικᾶς!
 Ἐρωτικᾶς!

Ἐδραχθῆναι τόσον πλέον
 Ἐπὶ τὸν ζυγὸν νὰ μένω.
 Ἄχ! ἐπόθησα τὴν χιόραν
 Τῶν ἐρώτων!
 Τῶν γελώτων!

Φέρετέ με, ἀηδόνας,
 Εἰς Ἡλυσια πεδίαι
 Φέρετέ με εἰς τὰς Στήλαις,
 Εἰς τὸ Ἄντρον, ὅπου θεῖα
 Συναυτᾶται,

Ἡ ἡλὼ τῆς ἀρμονίας,
 Ἡ μορφή τῆς καλλονῆς.
 Ἡ θεότης ἡ γλυκύτης
 Συγκινοῦσας με φωνῆς
 « Ἀγαπᾶτε! »

Θὰ πηγαίνω!
 Ἐπεθύμησα τοὺς στόνους
 Τῆς ἐρώσεσ με καρδίαις.
 Τῆς τοσαύτης θυμηδίαις.
 Καὶ παλμοῦ
 Ἐρωτικῶσ!

Δὲν ἀντέχω εἰς τοὺς ἄνους,
 Μόνος πλέον δὲν θὰ μένω.
 Φέρετέ με εἰς τὴν χιόραν
 Τῶν γελώτων,
 Τῶν ἐρώτων!

Ἐν Σμύρνῃ τῇ 12 Ἰουλίου 1873

ΜΑΡΙΝΟΣ ΚΟΥΤΟΥΒΑΛΗΣ.